

Чернігівський національний педагогічний
університет імені Т. Г. Шевченка

Наукова бібліотека

Науково-бібліографічний відділ

ВОЛОДИМИР ПЕТРОВИЧ КОВАЛЕНКО

(Біобібліографічний покажчик)

Чернігів
2014

УДК 012 : 929
ББК Я19 : Т4д
К56

Володимир Петрович Коваленко : біобібліогр. покажч.
/ уклад. Н. Ф. Головатенко ; віdp. ред. Г. Г. Макарова. –
Чернігів, 2014. – 96 с.

Біобібліографічний покажчик «Володимир Петрович Коваленко» складений працівниками науково-бібліографічного відділу Наукової бібліотеки ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка.

У покажчику вміщено наукову біографію та список опублікованих праць кандидата історичних наук, доцента кафедри історії та археології України Інституту історії, етнології та правознавства імені О. М. Лазаревського ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка, директора Центру археології та стародавньої історії Північного Лівобережжя, заслуженого працівника народної освіти України В. П. Коваленка.

Уклад. Н. Ф. Головатенко
Віdp. ред. Г. Г. Макарова
Комп'ютерний набір Н. Ф. Головатенко
Комп'ютерна верстка і дизайн Н. Ф. Головатенко

Від упорядників

Біобібліографічний покажчик «Володимир Петрович Коваленко» продовжує серію «Наукова спадщина викладачів ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка». Він містить відомості про науковий та методичний доробок кандидата історичних наук, доцента кафедри історії та археології України Інституту історії, етнології та правознавства імені О. М. Лазаревського ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка, директора Центру археології та стародавньої історії Північного Лівобережжя Володимира Петровича Коваленка.

До покажчика увійшли опубліковані праці: навчально-методичні посібники, статті з періодичних видань та видань, що продовжуються, збірників наукових праць вузів, матеріалів науково-практичних конференцій та з інших джерел. Всього – 503 наукові праці.

Представлений біобібліографічний покажчик складається з таких розділів:

- Провідний дослідник давньоруських міст Чернігово-Сіверщини (До 60-річчя В. П. Коваленка)
- Хронологічний покажчик праць Володимира Петровича Коваленка
- Публікації про В. П. Коваленка
- Іменний покажчик співавторів

У покажчику дотримано хронологічний характер розміщення опублікованих праць у прямій послідовності. У межах одного року матеріал розміщено за алфавітом назв. Бібліографічний опис зроблено у відповідності з діючими державними стандартами та згідно з рекомендаціями ЦНБ

імені В. І. Вернадського щодо складання та оформлення біобібліографічних покажчиків.

Видання розраховане на науковців, викладачів історичних факультетів вузів, учителів та методистів, студентів, магістрантів та аспірантів, працівників бібліотек. Воно може бути використане у науково-дослідній, науково-методичній, науково-педагогічній та професійній діяльності.

Провідний дослідник давньоруських міст Чернігово-Сіверщини

2014 р. 60-літній ювілей святкує Володимир Петрович Коваленко – знаний фахівець з археології пам’яток Чернігівщини, краєзнавець і педагог, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та археології України Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка, директор Центру археології та стародавньої історії Північного Лівобережжя, заслужений працівник народної освіти України.

Народився Володимир Петрович 10 квітня 1954 року в м. Семенівка Чернігівської області в родині військовослужбовця. Разом з родиною проживав у військовому гарнізоні в с. Дироватіха Ниробського району Пермської області. Батько, Петро Кирилович, служив замполітом: у 1957–1959 рр. у м. Новгороді-Сіверському, а в 1959–1962 рр. – в м. Семенівка, де маленький Володя і пішов у перший клас. З 1962 року постійно мешкає у м. Чернігові, куди батька перевели служити після закінчення Київського вищого військово-політичного училища. Мати, Валентина Михайлівна, працювала техніком-метеорологом на аеродромі в с. Количівка. В Чернігові навчався у СШ № 16, а з 1968 – в СШ № 6. Ще в школі В. П. Коваленко захопився історією, а зустріч з членами міської спелеоархеологічної секції дозволила йому познайомитись з археологією, яка стала

улюбленою справою на все життя. Володимир Петрович отримав перше «бойове хрещення» навесні 1969 р., коли вперше зіткнувся з роботами Чернігівської міської спелеоархеологічної секції під керівництвом Г. О. Кузнєцова, що проходили на Гущинському курганному некрополі на околиці Чернігова. Влітку 1970 р. він вже брав участь в розкопках курганів зі складу І курганної групи (ур. Діброва) біля с. Шестовиця, що проводились археологічною експедицією Чернігівського історичного музею та Чернігівської міської спелеоархеологічної секції під проводом зав. відділом археології музею М. А. Попудренко. Того ж року В. П. Коваленко став учасником археологічної розвідки Інституту археології АН УРСР в зоні спорудження каналу Дніпро–Донбас на території Дніпропетровської області під керівництвом Д. Я. Телегіна. Після закінчення школи Володимир Петрович працював на Чернігівській фабриці музичних інструментів та Чернігівському заводі радіоприладів, де опанував професії токаря по дереву та слюсаря.

У 1972–1976 рр. навчався на історичному факультеті Чернігівського державного педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка, після закінчення якого працював старшим науковим співробітником у відділі охорони пам'ятників історії та культури Чернігівського історичного музею. Під час навчання в інституті продовжував активно займатись археологією і вже 1973 року розпочав самостійні обстеження пам'яток Чернігівщини, а також брав участь в роботах експедицій Інституту археології АН УРСР на Чернігівщині, Сумщині та Канівщині. Саме в цей період за роки навчання визначилось коло інтересів Володимира Петровича – давньоруські міста Чернігіво-Сіверщини. У 1977–1978 рр. В. П. Коваленко проходив службу в лавах радянської армії, після закінчення якої повернувся до роботи в Чернігівський історичний музей. З 1980 р. вів заняття у міському шкільному клубі «Юний археолог», створеному при відділі археології

Чернігівського історичного музею, відвідувачами якого були понад 100 підлітків щорічно. Частина з них стали професійними археологами, на все життя пов'язавши свою долю з цією романтичною професією. Захоплення археологією визначило подальшу долю Володимира Петровича. У 1981 році він закінчив аспірантуру Інституту археології АН УРСР (науковий керівник – акад. НАН України П. П. Толочко) і у 1983 році захищив кандидатську дисертацію на тему «Походження літописних міст Чернігіво-Сіверської землі».

У 1981 р. Володимир Петрович створив перший на теренах колишнього СРСР відділ охорони та вивчення археологічних пам'яток, який очолював до 1986 р. З лютого 1986 р. В. П. Коваленко розпочав науково-педагогічну діяльність в Чернігівському державному педагогічному інституті імені Т. Г. Шевченка. Спочатку – старший викладач, потім – доцент, завідувач кафедри історії СРСР та УРСР Чернігівського державного педагогічного інституту імені Т. Г. Шевченка. У 1988–1990 рр. – доцент кафедри історії СРСР і УРСР. З червня 1990 р. – доцент кафедри історії та археології України. Впродовж 1991–1993 рр. навчався в докторантурі Інституту археології НАН України. Заслужений працівник народної освіти України (1992 р.).

Свій досвід залюбки передає молодшому поколінню. Де б не працював В. П. Коваленко, він згуртовував довкола себе археологів і активізував польові дослідження, що збагачувало музейні фонди. У 1979–2012 рр. керував археологічною практикою студентів у складі багатьох археологічних експедицій на теренах Чернігівщини.

У 1979 р. Володимир Петрович став співзасновником постійно діючої Чернігово-Сіверської експедиції, котра діяла як самостійно, так і з експедиціями Інститутів археології АН СРСР та АН УРСР. Проводив археологічні дослідження на території літописних міст Чернігівської землі: у різних частинах Чернігова, в Стародубі, Новгороді-Сіверському,

Оргоці (с. Рогоща, Чернігівського р-ну), Сновську (смт. Седнев), Блиштовиті (с. Блиштова, Менського р-ну), Листвені (с. Малий Листвен, Ріпкинського р-ну), Любечі, Березному (смт. Березна), Хороборі (с. Макошине), Сосниці, Морівську, Лутаві, Біловежі, Всеволожі (с. Сиволож, Борзнянського р-ну). Володимир Петрович провів розкопки на городищах Гущин та Шестовиці (Чернігівський р-н), у Клонові (Ріпкинський р-н), Батурині (Бахмацький р-н). Вперше в історії археологічної науки майже повністю розкопав (спільно з експедицією Інституту археології НАН України, науковий керівник – О. П. Моця) давньоруське селище Автуничі, Городнянського району. За наслідками багаторічних робіт Батуринської міжнародної археологічної експедиції 2008 р. вперше у вітчизняній практиці була відновлена з дуба в натуральному розмірі Цитадель гетьманського Батурина, спаленого віщент військами О. Меншикова 1708 р. За участь у цих роботах в 2008 р. Володимир Петрович нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня. У 2003 році нагороджений Почесною Грамотою Верховної Ради України «За особливі заслуги перед Українським народом»; 2004 р. – Почесною грамотою Чернігівської обласної державної адміністрації «За сумлінну працю в ім'я незалежності України»; 2006 р. – Почесною Грамотою Міністерства України у справах сім'ї, дітей та молоді «За багаторічну сумлінну працю, особистий вагомий внесок та заслуги у сприянні реалізації державної молодіжної політики, ефективну діяльність щодо забезпечення розвитку краєзнавства».

Археологічні експедиції під проводом Володимира Петровича встановили, за наслідками польових археологічних досліджень: 1000-ліття від заснування м. Новгорода-Сіверського (спільно з експедицією Інституту археології АН СРСР, науковий керівник А. В. Кузя), 1300-ліття від заснування Чернігова, 900-ліття Сосниці та Батурина тощо. В. П. Коваленко брав участь у розробці та затвердженні

проектів охоронних зон цих і ряду інших міст Чернігово-Сіверщини.

2001 року він ініціював створення, на базі Шестовицької міжнародної археологічної експедиції, Міжнародної літньої польової школи молодих археологів. З 2008 р. аналогічна літня польова школа молодих археологів була заснована і на базі Батуринської міжнародної археологічної експедиції. За цей час у складі експедицій пройшли стажування більше 500 студентів, магістрантів, аспірантів та молодих науковців з понад 40 університетів, музеїв та наукових установ України і багатьох країн Європи та світу.

З 2002 р. на базі археологічних експедицій університету та літніх польових шкіл молодих археологів щорічно проводяться міжнародні студентські конференції «Середньовічні старожитності Центрально-Східної Європи», матеріали яких регулярно видаються окремими збірками. Понад 30 учасників цих конференцій та літніх польових шкіл захистили вже кандидатські дисертації.

У 2001 р. В. П. Коваленко виступив одним із засновників Чернігівської Федерації історичного фехтування, члени котрої у 2002–2012 рр. щорічно проводили за підтримки Шестовицької археологічної експедиції та військовиків спецпідрозділів танкових бригад з смт. Десна та с. Гончарівськ міжнародні фестивалі з історичного фехтування та слов'яно-варязької культури, участь у яких брали до 500 кращих бійців з клубів України, Білорусії, Росії та інших країн.

Значним був внесок В. Коваленка у підготовку археологічної частини «Зводу пам'яток історії та культури» по Чернігівській області. Зокрема, він відкрив та обстежив понад 500 археологічних пам'яток Подесення. Під керівництвом Володимира Петровича розкопані церква Спаса початку XIII століття Спасо-Преображенського собору в Новгороді-Сіверському, храм XII–XIII ст. на вул. Сіверянській у Чернігові, унікальна двоповерхова церква

Володимира Мономаха XI ст. та кам'яна брама нового князівського двору XIII ст. на Чернігівському дитинці, безстовпна церква початку XII ст. на Цитаделі, Церква Живоначальної Трійці кінця XVII ст. в Батурині; відкрито 4 скарби монет та коштовних прикрас давньоруської доби.

Поважний науковий доробок ювіляра налічує понад 500 наукових публікацій з історії та археології Чернігівщини, серед яких кілька колективних монографій. Володимир Петрович бере активну участь у міжнародних, всеукраїнських, регіональних та міжвузівських конференціях з історії та археології, що проходять в Україні, Росії, Білорусі, Литві, Татарстані, Молдові, Польщі, Франції, Німеччині, Румунії, Італії тощо.

Щиро зичимо ювілярові міцного здоров'я й наснаги задля продуктивної праці на ниві української археології.

**Хронологічний покажчик праць
Володимира Петровича Коваленка**

1975

Пізньозарубинецькі поселення на Чернігівщині [Текст] // Археология. – 1975. – № 18. – С. 71–75. (Співавт.: Н. В. Юркова).

Работы зарубинецкой экспедиции [Текст] // Археологические открытия 1974 года / отв. ред. Б. А. Рыбаков. – М., 1975. – С. 291–292. (Соавт.: Е. В. Максимов, В. А. Петрашенко, В. Н. Погорелый, Р. В. Терпиловский, Л. А. Цындровская, Н. В. Юркова).

1979

Крізь віки [Текст] // Рад. Полісся. – 1979. – 28 серп. – С. 2.

1980

К вопросу о Черниговском Третьяке [Текст] // Тезисы XVIII конференции / Ин-т археологии АН УССР. – К., 1980. – С. 157–158.

Охранные работы в Чернигове [Текст]
// Археологические открытия 1979 года / отв. ред.
Б. А. Рыбаков. – М., 1980. – С. 279–280. (Соавт.:
А. А. Карнабед).

Работы Новгород-Северской экспедиции [Текст]
// Археологические открытия 1979 года / отв. ред.
Б. А. Рыбаков. – М., 1980. – С. 282–283. (Соавт.: Р. С. Орлов).

Раскопки в Новгороде-Северском [Текст]
// Археологические открытия 1979 года / отв. ред.
Б. А. Рыбаков. – М., 1980. – С. 280–281. (Соавт.: А. В. Кузя,
Р. С. Орлов).

1981

Исследования летописного Листвена [Текст]
// Археологические открытия 1980 года / отв. ред.
Б. А. Рыбаков. – М., 1981. – С. 257–258.

К вопросу о летописном Листвене [Текст] // Тезисы Республиканской конференции молодых ученых. – К., 1981. – С. 119.

Раскопки в Новгороде-Северском [Текст]
// Археологические открытия 1980 года / отв. ред.
Б. А. Рыбаков. – М., 1981. – С. 259. (Соавт.: А. В. Кузя,
А. П. Моця).

Розвідувальні роботи в Середньому Подесенні у 1976 р. [Текст] // Археологія. – 1981. – № 36. – С. 91–101.

1982

До питання про полянсько-сіверянські кордони на Чернігівщині (за матеріалами пам'ятників археології) [Текст] // Друга республіканська конференція з історичного краєзнавства : тези доп. / відп. за вип. В. О. Горбик [та ін.]. – К., 1982. – С. 280–281.

Новый вариант печати великого князя Всеволода Ярославича [Текст] // Сов. археология. – 1982. – № 4. – С. 245–246.

1983

Исследования летописных городов на Черниговщине [Текст] // Археологические открытия 1981 года / отв. ред. Б. А. Рыбаков. – М., 1983. – С. 268–269.

Основні етапи розвитку літописних міст Чернігово-Сіверської землі (VIII–XIII ст.) [Текст] // Укр. іст. журн. – 1983. – № 8. – С. 120–125.

Происхождение летописных городов Чернигово-Северской земли (IX–XIII вв.) [Текст] : автореф. дис. на соиск. учён. степ. канд. ист. наук. – К., 1983. – 26 с.

Работы Новгород-Северской экспедиции [Текст] // Археологические открытия 1981 года / отв. ред. Б. А. Рыбаков. – М., 1983. – С. 269–270. (Соавт.: А. В. Кузя, А. П. Моця).

1984

Давньоруський Новгород-Сіверський [Текст]
// Матеріали до «Зводу пам'яток історії та культури народів СРСР» по УРСР. – К., 1984. – Вип. 1. – С. 56–57.

Дослідження літописного Блистовита [Текст]
// Археологія. – 1984. – № 48. – С. 19–34. (Співавт.: Г. О. Вознесенська, Р. С. Орлов).

Исследования летописного Сновска [Текст]
// Археологические открытия 1982 года / отв. ред. Б. А. Рыбаков. – М., 1984. – С. 271–272.

Летописный Листвен (к вопросу о локализации) [Текст] // Сов. археология. – 1984. – № 4. – С. 62–74. (Соавт.: А. В. Шекун).

Новые исследования летописных городов Чернигово-Северской земли [Текст] // Древнерусский город : материалы Всесоюз. археол. конф., посвящ. 1500-летию города Киева. – К., 1984. – С. 50–54.

Работы Новгород-Северской экспедиции [Текст]
// Археологические открытия 1982 года / отв. ред. Б. А. Рыбаков. – М., 1984. – С. 272. (Соавт.: А. В. Кузя, А. П. Моця).

1985

До питання про етнічний склад міського населення Чернігово-Сіверської землі [Текст] // Перша Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства, груд. 1985 р. : тези доп. / Черніг. держ. пед. ін-т

ім. Т. Г. Шевченка ; відп. за вип. В. О. Дятлов, О. Б. Коваленко, В. П. Коваленко. – Чернігів, 1985. – С. 94–95.

Исследования летописных городов в Нижнем Подесенье [Текст] // Археологические открытия 1983 года / отв. ред. Р. М. Мунчаев. – М., 1985. – С. 286–287.

Історико-археологічний семінар в Чернігові [Текст] // Укр. іст. журн. – 1985. – № 8. – С. 158–159.

О технике кузнечного производства в городах Чернигово-Северской земли [Текст] // Земли Южной Руси в IX–XIII вв. (история и археология) : сб. науч. тр. – К., 1985. – С. 95–109. (Соавт.: Г. А. Вознесенская).

Основные этапы возникновения летописных городов Чернигово-Северской земли [Текст] // Тезисы докладов советской делегации на V Международном конгрессе славянской археологии. – М., 1985. – С. 57–58.

Основные этапы развития древнего Чернигова [Текст] // Историко-археологический семинар «Чернигов и его округа в IX–XIII вв.», 15–18 апр. 1985 г. : тез. докл. – Чернигов, 1985. – С. 14–18.

Работы Шестовицкой экспедиции [Текст] // Археологические открытия 1983 года / отв. ред. Р. М. Мунчаев. – М., 1985. – С. 287–288. (Соавт.: А. П. Моця, А. В. Шекун).

Чернигов и Новгород-Северский в эпоху «Слова о полку Игореве» [Текст] // Историко-археологический семинар «Чернигов и его округа в IX–XIII вв.», 15–18 апр. 1985 г. : тез. докл. – Чернигов, 1985. – С. 58–60. (Соавт.: А. В. Кузя, А. П. Моця).

1986

Вотчина Черниговских князей по летописной статье 1159 г. (к постановке проблемы) [Текст] // Черниговская областная научно-методическая конференция, посвященная 800-летию «Слова о полку Игореве», май 1986 : тез. докл. – Чернигов, 1986. – Ч. 1. – С. 22–24.

Исследования в Чернигове [Текст] // Археологические открытия 1984 года / отв. ред. В. П. Шилов. – М., 1986. – С. 245–247.

Исследования в Шестовице [Текст] // Археологические открытия 1984 года / отв. ред. В. П. Шилов. – М., 1986. – С. 247. (Соавт.: А. В. Шекун).

Любеч [Текст]] // Археология Украинской ССР : в 3 т. / редкол.: В. Д. Баран (отв. ред.), М. П. Кучера, Е. В. Максимов [и др.]. – К., 1986. – Т. 3 : Раннеславянский и древнерусский периоды. – С. 299–303. (Соавт.: Р. А. Юра).

Новгород-Северский [Текст] // Археология Украинской ССР : в 3 т. / редкол.: В. Д. Баран (отв. ред.), М. П. Кучера, Е. В. Максимов [и др.]. – К., 1986. – Т. 3 : Раннеславянский и древнерусский периоды. – С. 295–299. (Соавт.: А. П. Моця).

Памятники археологии Черниговщины [Текст] // Материалы к Своду памятников истории и культуры народов СССР по Украинской ССР / отв. ред. П. Т. Тронько. – К., 1986. – Вып. 4 : Черниговская область. – С. 6–51. (Соавт.: В. К. Воляник).

5 лет работы отдела археологии Черниговского исторического музея: итоги, перспективы [Текст]

// Черниговская областная научно-методическая конференция, посвященная 90-летию Черниговского исторического музея : тезисы. – Чернигов, 1986. – С. 7–9. (Соавт.: А. Л. Казаков).

Работы архитектурного отряда археологической экспедиции Черниговского исторического музея в 1983–1986 гг. [Текст] // Черниговская областная научно-методическая конференция, посвященная 90-летию Черниговского исторического музея : тезисы. – Чернигов, 1986. – С. 58–60.

Работы Новгород-Северской экспедиции [Текст] // Археологические открытия 1984 года / отв. ред. В. П. Шилов. – М., 1986. – С. 229–230. (Соавт.: А. В. Григорьев, А. П. Моця).

Чернигов [Текст]] // Археология Украинской ССР : в 3 т. / редкол.: В. Д. Баран (отв. ред.), М. П. Кучера, Е. В. Максимов [и др.]. – К., 1986. – Т. 3 : Раннеславянский и древнерусский периоды. – С. 272–280. (Соавт.: Д. И. Блифельд).

1987

Архитектурные памятники Новгорода-Северского эпохи «Слова о полку Игореве» [Текст] // «Слово о полку Игореве» и Путивльщина : тез. докл. и сообщ. обл. ист.-краеведч. науч. конф., посвяще. 800-летию «Слова о полку Игореве». – Путивль, 1987. – С. 32–33.

До питання про розповсюдження жорен з вулканічного туфу [Текст] // VII Подільська історико-краєзнавча конференція (Секція: Археологія) : тези доп. – Кам'янець-Поділ., 1987. – С. 30–31.

Итоги и перспективы изучения древнего Чернигова [Текст] // Первая Всесоюзная научная конференция по историческому краеведению (г. Полтава, 1987 г.) : тез. докл. и сообщ. – К., 1987. – С. 67–68.

Летописные города Новгород-Северского княжества в эпоху «Слова о полку Игореве» [Текст] // «Слово о полку Игореве» и Путивльщина : тез. докл. и сообщ. обл. ист.-краеведч. науч. конф., посвящ. 800-летию «Слова о полку Игореве». – Путивль, 1987. – С. 34–35. (Соавт.: А. Л. Казаков).

Металл языческого идола северян с территории Черниговского Борисоглебского монастыря [Текст] // Тезисы Черниговской областной научно-методической конференции, посвященной 20-летию Черниговского архитектурно-исторического заповедника. – Чернигов, 1987. – С. 33–36. (Соавт.: Р. С. Орлов).

Методика проведения семинарских занятий в архитектурно-историческом заповеднике [Текст] // Тезисы Черниговской областной научно-методической конференции, посвященной 20-летию Черниговского архитектурно-исторического заповедника. – Чернигов, 1987. – С. 57–58.

Новые исследования Черниговского детинца в 1985 – 1986 гг. [Текст] // Задачи советской археологии в свете решений XXVII съезда КПСС : тез. докл. Всесоюз. конф. – М., 1987. – С. 116–117.

Основные этапы развития летописных городов Чернигово-Северской земли [Текст] // Труды V Международного конгресса славянской археологии. – М., 1987. – Т. 1, вып. 2. – С. 122–128.

Палеоландшафты Черниговского Задесенья и проблема локализации летописных городов [Текст] // Социально-экономические функции ландшафтов и состояние экосистем : тез. докл. обл. науч.-практ. конф. – Чернигов, 1987. – С. 78–80.

Памятники древнерусской архитектуры в Чернигово-Северской земле [Текст] // Зограф. – Београд. – 1987. – № 18. – С. 5–11. (Соавт.: П. А. Раппопорт).

Работы в Черниговском Задесенье [Текст] // Археологические открытия 1985 года / отв. ред. В. П. Шилов. – М., 1987. – С. 342–343. (Соавт.: Ю. Н. Сытый).

Работы Чернигово-Северской экспедиции [Текст] // Археологические открытия 1985 года / отв. ред. В. П. Шилов. – М., 1987. – С. 341–342. (Соавт.: А. П. Моця).

Раскопки на черниговском детинце [Текст] // Археологические открытия 1985 года / отв. ред. В. П. Шилов. – М., 1987. – С. 340–341.

Таємниця срібного ідола [Текст] // Десн. правда. – 1987. – 4 верес. – С. 4.

1988

Городище у с. Рябцево Стародубського району [Текст] // Тезисы докладов межвузовской историко-краеведческой конференции. – Брянск, 1988. – С. 101–102.

До вивчення економіки давньоруського села [Текст] // Проблеми економічної географії Поділля : тези доп. наук. конф. – Кам'янець-Поділ., 1988. – С. 169–171. (Співавт.: О. М. Веремейчик).

До питання про першопочатки Ніжина [Текст] // Друга Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства, груд. 1988 р. : тези доп. / Черніг. держ. пед. ін-т ім. Т. Г. Шевченка, Ніжин. держ. пед. ін-т ім. М. В. Гоголя ; редкол.: О. Б. Коваленко (відп. ред.), О. В. Бобир, В. О. Дятлов, В. П. Коваленко [та ін.]. – Чернігів ; Ніжин, 1988. – Вип. 1. – С. 9–10.

До типології літописних міст Чернігово-Сіверської землі (VIII – XIII ст.) [Текст] // Археологія : респ. міжвід. зб. наук. пр. / редкол.: І. І. Артеменко [та ін.]. – К., 1988. – Вип. 61. – С. 1–10.

Из опыта работы отдела археологии Черниговского исторического музея [Текст] // Охрана и исследование памятников археологии Полтавщины : тез. докл. и сообщ. – Полтава, 1988. – С. 11–12. (Соавт.: А. Л. Казаков).

К исторической топографии «окольного города» Новгорода-Северского XII–XIII вв. [Текст] // Древнерусский город Путивль : тез. докл. и сообщ. обл. науч. конф., посвящ. 1000-летию г. Путивля. – Путивль, 1988. – С. 23–25.

К исторической топографии Черниговского детинца [Текст] // Историко-археологический семинар «Чернигов и его округа в IX–XIII вв.», 26–28 сент. 1988 г. : тез. докл. / Черниг. гос. пед. ин-т им. Т. Г. Шевченко, Черниг. ист. музей. – Чернигов, 1988. – С. 21–25.

Княжеские села в окрестностях Новгорода-Северского в XII в. [Текст] // Древнерусский город Путивль : тез. докл. и сообщ. обл. науч. конф., посвящ. 1000-летию г. Путивля. – Путивль, 1988. – С. 16–18.

Курганные древности Брянщины в фондах Черниговского исторического музея [Текст] // Тезисы докладов межвузовской историко-краеведческой конференции. – Брянск, 1988. – С. 105–106. (Соавт.: Е. Е. Черненко).

Мечі конунгів Скандинавії і князів Русі [Текст] // Друга Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства, грудень 1988 р. : тези доп. / Черніг. держ. пед. ін-т ім. Т. Г. Шевченка, Ніжин. держ. пед. ін-т ім. М. В. Гоголя ; редкол.: О. Б. Коваленко (відп. ред.), О. В. Бобир, В. О. Дятлов, В. П. Коваленко [та ін.]. – Чернігів ; Ніжин, 1988. – Вип. 2. – С. 18–20. (Співавт.: В. І. Кулаков).

Новий пам'ятник давньоруського зодчества XI ст. в Чернігові [Текст] // Друга Чернігівська обласна наукова конференція з історичного краєзнавства, груд. 1988 р. : тези доп. / Черніг. держ. пед. ін-т ім. Т. Г. Шевченка, Ніжин. держ. пед. ін-т ім. М. В. Гоголя ; редкол.: О. Б. Коваленко (відп. ред.), О. В. Бобир, В. О. Дятлов, В. П. Коваленко [та ін.]. – Чернігів ; Ніжин, 1988. – Вип. 2. – С. 106–107. (Співавт.: Л. М. Большаков).

Основные этапы развития древнего Чернигова [Текст] // Историко-археологический семинар «Чернигов и его округа в IX–XIII вв.», 26–28 сентябрь 1988 г. : тез. докл. / Черниг. гос. пед. ин-т им. Т. Г. Шевченко, Черниг. ист. музей. – Чернигов, 1988. – С. 22–33.

Основные этапы развития летописных городов Чернигово-Северской земли [Текст] // Труды V Международного конгресса славянской археологии. – М., 1988. – Т. 1, вып. 2а. – С. 122–128.

Работы Чернигово-Северской экспедиции [Текст] // Археологические открытия 1986 года / отв. ред. В. П. Шилов. – М., 1988. – С. 261–266. (Соавт.: Е. М. Веремейчик, А. Л. Казаков, А. А. Мултанен, В. В. Простантинова, Ю. Н. Сытый).

Чернигов и Новгород-Северский в эпоху «Слова о полку Игореве» [Текст] // Историко-археологический семинар «Чернигов и его округа в IX–XIII вв.», 26–28 сентября 1988 г. : тез. докл. / Черниг. гос. пед. ин-т им. Т. Г. Шевченко, Черниг. ист. музей. – Чернигов, 1988. – С. 56–65. (Соавт.: А. В. Куза, А. П. Моця).

Чернигово-Северская земля и введение христианства [Текст] // Археология и история Пскова и Псковской земли : тез. докл. науч. конф. «Древнерусское язычество и его традиции». – Псков, 1988. – С. 19–21.

1989

Город и его округа в Чернигово-Северской земле X – XIII вв. [Текст] // Взаимосвязи города и деревни в их историческом развитии : тез. докл. и сообщ. XXII сес. Всесоюз. симп. по изучению проблем аграрной истории. – М., 1989. – С. 203–205.

Древнерусские печати и пломбы из находок в Чернигове [Текст] // Первая Гомельская областная научная конференция по историческому краеведению : тез. докл. – Гомель, 1989. – С. 99–101. (Соавт.: А. А. Молчанов).

Другий історико-археологічний семінар у Чернігові [Текст] // Укр. іст. журн. – 1989. – № 2. – С. 158–159.

Звеничев и «Путь в Радимичи» [Текст] // Первая Гомельская областная научная конференция по историческому краеведению : тез. докл. – Гомель, 1989. – С. 82–83.

Из истории Новгорода-Северского [Текст] : документы и материалы : к 1000-летию города / редкол.: В. М. Половец (глав. ред.), Г. В. Букис, И. К. Иващенко, А. Б. Коваленко [и др.] ; сост.: С. М. Мельник (отв. сост.), В. П. Коваленко [и др.]. – Чернигов, 1989. – 138 с.

Итоги и задачи изучения древнерусских сельских поселений (по материалам Черниговской земли) [Текст] // Вторая Всесоюзная конференция по историческому краеведению, апрель, 1989 г. : тез. докл. и сообщ. – Пенза, 1989. – С. 211–213.

Князівські медуші [Текст] // Проблеми історії та археології давнього населення Української РСР : тези доп. ХХ Респ. конф. – К., 1989. – С. 95.

Летописный Уненеж (к постановке проблемы) [Текст] // Охрана и исследование памятников археологии Полтавщины : тез. докл. и сообщ. Второго обл. науч.-практ. семинара. – Полтава, 1989. – С. 76–77. (Соавт.: Ю. Н. Сытый).

Новгород-Северский в X–XIII вв. [Текст] // Новгороду-Северскому–1000 лет : тез. докл. обл. науч.-практ. конф. – Чернигов ; Новгород-Север., 1989. – С. 25–29. (Соавт.: А. П. Моця).

Новые данные о памятниках древнего зодчества Чернигова и Новгорода-Северского [Текст] // Краткие сообщения института археологии / отв. ред. И. Т. Кругликова ; АН СССР, Ин-т археологии. – М., 1989. –

Вып. 195 : Славяно-русская археология. – С. 51–57. (Соавт.: Л. Н. Большаков, П. А. Раппопорт).

Новый памятник древнерусского зодчества в Чернигове [Текст] // Памятники культуры. Новые открытия. 1988. – М., 1989. – С. 541–543. (Соавт.: Л. Н. Большаков).

Спасский собор XIII в. в Новгороде-Северском [Текст] // Новгороду-Северскому–1000 лет [Текст] : тез. докл. обл. науч.-практ. конф. – Чернигов ; Новгород-Север., 1989. – С. 46–50.

Стан археологічного дослідження стародавнього Новгорода-Сіверського [Текст] // Четверта республіканська наукова конференція з історичного краєзнавства : тези доп. і повідомл. – К., 1989. – С. 353–355.

Чернигово-Северская земля и введение христианства [Текст] // Проблемы археологии Сумщины : тез. докл. обл. науч.-практ. конф., апр. 1989 г. – Сумы, 1989. – С. 84–85.

1990

Анисівське городище [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 38.

Археологічне вивчення літописних міст Чернігово-Сіверської землі [Текст] // Дослідження історії малих та середніх міст України в контексті дального розвитку історичного краєзнавства. – Чернігів, 1990. – С. 23–31.

Безіменний [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 54.

Березий [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 56.

Біла Вежа [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 63.

Благовіщенська церква [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 70.

Блиставит [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 73–74.

Брама єпископського двору [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 90.

Брама князівського двору [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 90–91.

Варин [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 103.

Великолиственське городище [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 111–112.

Византийская резная иконка из Чернигова [Текст] // Сов. археология. – 1990. - № 1. – С. 267–269. (Соавт.: В. Г. Пуцко).

Вотчинные мастера-ювелиры в городах Чернигово-Северской земли [Текст] // VI Международный конгресс славянской археологии : тез. докл. сов. делегации (г. Прилеп (Югославия), 1990 г.). – М., 1990. – С. 158–161.

Вщиж [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 148.

Глебль [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 164–165.

Городець [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 182–183.

Гульбище [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 204.

Гуричев [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 205.

Гущинське городище 11–13 ст. [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 209.

Давньоруська зброя в фондах Сосницького краєзнавчого музею [Текст] // Минуле Сосниці та її околиць. – Чернігів, 1990. – С. 39–47.

Дитинець [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 228.

Замкова Гора [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 262.

Звеничівське городище [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 268.

Звеничівський курганний могильник [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 268.

Использование памятников археологии в морально-этическом воспитании учащихся (по материалам Черниговщины) [Текст] // Нравственно-эстетическое воспитание молодежи средствами искусства : тез. Всесоюз. науч.-практ. семинара. – Чернигов, 1990. – Ч. 1. – С. 34. (Соавт.: М. М. Коваленко).

Исследования Черниговского детинца в 1989 г. [Текст] // Тезисы историко-краеведческой конференции : тез. докл. и сообщ. – Сумы, 1990. – С. 34–36. (Соавт.: Е. Е. Черненко).

Исследования Черниговского детинца в 1989 г. [Текст] // Тезисы историко-археологического семинара «Чернигов и его округа в IX–XIII вв.», 15–18 мая 1990 г. / редкол.:

В. П. Коваленко (отв. ред.), А. Л. Казаков, А. П. Моця. – Чернігов, 1990. – С. 20–24. (Соавт.: П. Н. Гребень).

К исторической топографии Черниговского детинца [Текст] // Проблемы археологии Южной Руси. – К., 1990. – С. 15–23.

Князівський терем [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 317.

Кукашани [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 280.

Курганные древности Сумщины в фондах Черниговского исторического музея [Текст] // Первая Сумская областная научная историко-краеведческая конференция : тез. докл. и сообщ. – Сумы, 1990. – С. 34–36. (Соавт.: Е. Е. Черненко).

Листвен [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 405.

Літописна Сосниця [Текст] // Минуле Сосниці та її околиць. – Чернігів, 1990. – С. 9–13. (Співавт.: О. В. Шекун).

Любецький замок [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 415–417.

Любеч літописний [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.),

О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 420–422.

Ляхове місто [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 423.

Металургійний комплекс [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 447.

Микулине [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 452.

Моровійськ [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 468–469.

Навози [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 479.

Ніжинські скарби [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 533.

Новгород-Сіверський [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 544–548.

Окольний град [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 571.

Оргош – літописне місто [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 580–581.

Передгороддя [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 611.

Поділ [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 638.

Попова Гора [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 647.

Роль і місце археології в системі підготовки шкільного вчителя історії [Текст] // Співробітництво вузу і школи – найважливіша умова підготовки вчителя : тези доп. обл. наук.-метод. конф. – Чернігів, 1990. – С. 74–75.

Святе [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 728.

Сіверський монастир [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 744.

Сновськ [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 753–754.

Сосниця [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 760–762.

Средневековый грунтовой могильник близ Чернигова [Текст] // Археологические исследования в Центральном Черноземье в 12-й пятилетке : тез. докл. и сообщ. – Белгород, 1990. – С. 18–19. (Соавт.: Е. М. Веремейчик).

Татарська Гірка [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 792.

Третяк [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 804.

Уненеж [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 820–821.

Хоробор [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 839.

Чернігів та його округа в IX–XIII ст. [Текст] : Третій іст.-археол. семінар (м. Чернігів, 16–18 трав. 1990 р.) // Вісн. АН УРСР. – 1990. - № 9. – С. 82–84.

«Чернігів та його округа в 9–13 ст.» [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.:

А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 863–864.

Черниговское ответвление пути Киев-Булгар [Текст] // Археологическое изучение микрорегионов: итоги и перспективы : тез. докл. науч. конф. – Воронеж, 1990. – С. 42–44. (Соавт.: Ю. Н. Сытый).

Чернигову 1300 лет [Текст] : сб. документов и материалов / Гос. арх. упр. при Совете Министров УССР ; редкол.: В. М. Половец (гл. ред.), А. Б. Коваленко, Н. И. Литвинов [и др.] ; сост.: С. М. Мельник (отв. сост.), В. П. Коваленко, Н. М. Полетун [и др.]. – К. : Наук. думка, 1990. – 368 с.

Чернігівський Спас в дослідженнях М. Макаренка [Текст] // Вивчення історичної та культурної спадщини Роменщини: проблеми і перспективи : тези доп. та повідомл. до наук.-практ. конф., присвяч. 70-річчю Ромен. краєзн. музею. – Суми ; Ромни, 1990. – С. 48–49.

Чернігівські скарби [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 924–925.

Чорна Могила [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 937–938.

Шваччина Гора [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 944.

Шестовицькі могильник і поселення [Текст] // Чернігівщина : енциклопед. довід. / редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.), О. Б. Коваленко, В. М. Половець [та ін.]. – К., 1990. – С. 952.

1991

Археологічна розвідка в околицях літописної Сосниці [Текст] // Археологічні дослідження на Україні у 1990 р. – К., 1991. – С. 26–28.

Архитектура Чернигово-Северской земли в эпоху «Слова о полку Игореве» [Текст] // Ex oriente lux. Melanges offerts en hommage au professeur Jean Blankoff, a L'occasion de ses soixante ans. – Volume I. Histoire, archeologie, historie de L'art, numizmatique. – Bruxelles. – P. 201–214.

Атлас Черниговской области [Текст] / редкол.: А. М. Маринич [и др.] – М. : Гл. упр. геодезии картографии при Сов. министров СССР, 1991. – 48 с. : карты, текст. Спец. содерж. карт: «Археологические памятники», «Чернигово-Северская земля в XII – первой половине XIII вв.». – С. 44–45.

Гончарные горны XII в. на поселении Автуничи [Текст] // Гомельщина: археология, история, памятники. Секция археологии и нумизматики : тез. докл. Второй Гомел. обл. науч. конф. по ист. краеведению. – Гомель, 1991. – С. 83–85. (Соавт.: А. П. Моця, Р. С. Орлов).

Гущинское городище близ Чернигова [Текст] // Археология и история Юго-Востока Руси. – Курск, 1991. – С. 46–48. (Соавт.: В. Н. Марченко).

Деякі проблеми початкового етапу історії Чернігівської єпархії [Текст] // Розвиток історичного краєзнавства в

контексті національного і культурного відродження України : В Всеукр. конф., жовт. 1991 р. : тези доп. і повідомл. – К. ; Кам'янець-Поділ., 1991. – С. 337–339.

Древнерусское поселение у с. Автуничи на Черниговщине [Текст] // Древнерусская деревня. Археологическое изучение микрорегионов : тез. докл. – М., 1991. – С. 32–33. (Соавт.: А. П. Моця).

Елементи історичної географії на уроках історії в 7 класі [Текст] // Проблеми історичного і географічного краєзнавства Чернігівщини / Черніг. держ. пед. ін-т ім. Т. Г. Шевченка ; редкол.: Ф. В. Подорван, О. Б. Коваленко, Л. Е. Раковський [та ін.]. – Чернігів, 1991. – С. 37–40.

Исследования древнерусского поселения у с. Автуничи [Текст] // Археологічні дослідження на Україні у 1990 р. – К., 1991. – С. 19–21. (Соавт.: И. А. Готун, А. П. Моця).

Итоги и задачи изучения древнего Чернигова [Текст] // Историческое краеведение в СССР. Вопросы теории и практики. – К., 1991. – С. 201–210.

Летописная Белавежа (к вопросу о локализации) [Текст] // Археология славянского Юго-Востока. – Воронеж, 1991. – С. 59–66. (Соавт.: Ю. Н. Сытый).

Летописный город Навоз [Текст] // Гомельщина: археология, история, памятники. Секция археологии и нумизматики : тез. докл. Второй Гомел. обл. науч. конф. по ист. краеведению. – Гомель, 1991. – С. 75–77.

Неизвестный памятник зодчества на Руси [Текст] // Византийский временник / АН СССР, Ин-т всеобщ.

истории ; редкол.: Г. Г. Литаврин [и др.]. – М., 1991. – Т. 51. – С. 201–204. (Соавт.: П. А. Раппопорт).

Новая чаша из Чернигова [Текст] // XVIII Международный конгресс византинистов : рез. сообщ. – М., 1991. – Т. 1. – С. 598–599.

Новый памятник византийского зодчества на Черниговском детинце [Текст] // Южная Русь и Византия : сб. науч. тр. (к XVII конгр. византинистов) / АН УССР , Ин-т археологии ; отв. ред. П. П. Толочко. – К., 1991. – С. 142–157. (Соавт.: П. А. Раппопорт).

Скарб празьких грошей з Чернігова [Текст] // Питання вітчизняної та зарубіжної історії / редкол.: О. Б. Коваленко [та ін.]. – Чернігів, 1991. – С. 11–14. (Співавт.: Т. А. Козубовський).

Торговые связи Чернигово-Северской земли и Волжской Булгарии в IX–XIII вв. [Текст] // Путь из Булгара в Киев : сб. тез. науч. конф. – Казань, 1991. – С. 29–30. (Соавт.: Ю. Н. Сытый).

Торговые связи южно-русской деревни в X–XIII вв. [Текст] // Аграрный рынок в его историческом развитии : XXIII сес. Всесоюз. симп. по изуч. пробл. аграр. истории : тез. докл. и сообщ. (г. Свердловск, 24–27 сент. 1991 г.). – М., 1991. – С. 242–244.

1992

Грунтовий могильник XII ст. поблизу Чернігова [Текст] // Чернігівська старовина : зб. наук. пр., присвяч. 1300-літтю Чернігова / Черніг. держ. пед. ін-т ім. Т. Г. Шевченка ; редкол.: П. П. Толочко (голов. ред.),

В. О. Дятлов, В. П. Коваленко, О. Б. Коваленко [та ін.]. – Чернігів, 1992. – С. 66–72. (Співавт.: О. М. Веремейчик).

Давньоруське поселення біля с. Автуничі на Чернігівщині [Текст] // Проблеми вивчення середньовічного села на Поліссі / редкол.: О. П. Моця (відп. ред.), М. Я. Ігнатенко, В. О. Зінченко, В. П. Коваленко, М. А. Конопацький. – Чернігів, 1992. – С. 5–10. (Співавт.: О. П. Моця).

Давньоруський Звеничів і скарб арабських дирхемів [Текст] // Археологія. – 1992. – № 1. – С. 60–72. (Співавт.: О. В. Шекун, О. В. Фомін).

До проблеми походження давньоруської білокам'яної різьби [Текст] // Архітектурні та археологічні старожитності Чернігівщини. – Чернігів, 1992. – С. 87–89.

Передмова [Текст] // Чернігівські князі / О. Добриця. – Чернігів, 1992. – С. 3–5.

Печати черниговских епископов XI–XII вв. [Текст] // Тисяча років Чернігівській єпархії: тези доп. церк.-іст. конф. – Чернігів, 1992. – С. 55–58. (Соавт.: А. А. Молчанов).

Печать киевского князя Изяслава Ярославовича (1054–1078 гг.) из Чернигова [Текст] // Архітектурні та археологічні старожитності Чернігівщини. – Чернігів, 1992. – С. 75–76. (Соавт.: А. А. Молчанов).

Про структуру економіки середньовічного поліського села [Текст] // Проблеми вивчення середньовічного села на Поліссі / редкол.: О. П. Моця (відп. ред.), М. Я. Ігнатенко, В. О. Зінченко, В. П. Коваленко, М. А. Конопацький. – Чернігів, 1992. – С. 32–35.

Путівль і Путівськ: до питання про «помилки» автора і переписувачів «Слова о полку Ігоревім» [Текст] // Проблеми хронології і авторства «Слова о полку Ігоревім» у сучасному трактуванні : тези доп. і повідомл. з наук. конф. учасн. семінару з пробл. вивч. «Слова». – Суми, 1992. – С. 70–71.

Різьблений камінь 1984 р. з Чернігівського дитинця [Текст] // Чернігівська старовина : зб. наук. пр., присвяч. 1300-літтю Чернігова / Черніг. держ. пед. ін-т ім. Т. Г. Шевченка ; редкол.: П. П. Толочко (голов. ред.), В. О. Дятлов, В. П. Коваленко, О. Б. Коваленко [та ін.]. – Чернігів, 1992. – С. 22–33. (Співавт.: Р. С. Орлов).

Соціальний склад сільського населення Чернігівської землі Х–ХІІІ ст. [Текст] // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції / Черніг. держ. пед. ін-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1992. – Ч. 3. – С. 91–93.

Торгово-экономические взаимосвязи Чернигово-Северской земли с Волжской Булгарией в IX–XIII вв. [Текст] // Путь из Булгара в Киев. – Казань, 1992. – С. 54–68. (Соавт.: Ю. М. Сытый).

Чернігів і Чернігово-Сіверська земля в середньовічній історії Східної Європи [Текст] // Інформ. бюл. – 1992. – № 2. – С. 44–45. – (Комітет науки і культури для зв’язків з українцями за кордоном при АН України).

Чернігівська єпархія в Х–ХІІІ ст. [Текст] // Тисяча років Чернігівській єпархії : тези доп. церк.-іст. конф. – Чернігів, 1992. – С. 7–12.

Чернігівсько-Переяславський кордон в XI–XIII ст. [Текст] // Тези Всеукраїнської наукової конференції «Переяславська земля та її місце в розвитку української нації,

державності й культури». – Переяслав-Хмельницьк., 1992. – С. 17–19. (Співавт.: Ю. Ситий).

Этапы развития древнерусской архитектуры Чернигово-Северской земли [Текст] // Russia mediaevalis. – München, 1992. – Т. VII, I. – Р. 39–61. (Співавт.: П. А. Раппопорт).

Ювелирная мастерская из древнего Любеча [Текст] // Насельніцтва Беларусі і сумежных тэрыторый у эпоху жалеза : тэз. докл. канф., прысвеч. 80-годдзю з дня нарадж. А. Р. Мітрафанава, 10–12 снеж. 1992 г. – Мінск, 1992. – С. 61–63.

1993

Бронзовые кресты-энколпионы из Княжей горы [Текст] // Byzantino-slavica. – LIV. – Praha, 1993. – S. 300–309. (Співавт.: В. Пуцко).

Давньоруське поселення біля с. Автуничі: черговий етап досліджень [Текст] // Археологічні дослідження на Україні 1992 року. – К., 1993. – С. 97–99. (Співавт.: О. П. Моця, І. А. Готун).

До локалізації літописної Лутави [Текст] // Слов'яни і Русь у науковій спадщині Д. Я. Самоквасова. – Чернігів, 1993. – С. 101–102. (Співавт.: О. В. Шекун).

До питання про темпи християнізації сільського населення Південної Русі [Текст] // Історія релігій в Україні : тези повідомл. Третього круглого столу (м. Львів, 3–4 трав. 1993 р.). – К. ; Л., 1993. – С. 55–57.

До проблеми генези Чернігова [Текст] // Роль ранніх міських центрів в становленні Київської Русі : матеріали польового іст.-археол. семінару. – Суми, 1993. – С. 15–16.

Дослідження Верхнього Замку в Чернігові в 1989 р. [Текст] // Старожитності Південної Русі : матеріали III іст.-археол. семінару «Чернігів і його округа в IX–XIII ст.» (м. Чернігів, 15–18 трав. 1993 р.) / Ін-т археології АН України, Черніг. держ. пед. ін-т ім. Т. Г. Шевченка ; редкол.: П. П. Толочко (відп. ред.) [та ін.]. – Чернігів, 1993. – С. 13–24. (Співавт.: П. М. Гребінь).

Дослідження Ковчинського городища на Чернігівському Задесенні [Текст] // Археологічні дослідження на Україні 1992 року. – К., 1993. – С. 71–72. (Співавт.: Ю. М. Ситий).

Древнерусские сфрагистические памятники домонгольского времени в Чернигове [Текст] // Рос. археология. – 1993. – № 4. – С. 208–216. (Соавт.: А. А. Молчанов).

Літописний Оргощ [Текст] // Роль ранніх міських центрів в становленні Київської Русі : матеріали польового іст.-археол. семінару, серпень 1993 р. – Суми, 1993. – С. 16–18. (Співавт.: О. П. Моця).

Нові дослідження на Верхньому Замку в Чернігові [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 1991 року. – Луцьк, 1993. – С. 38–39, 147. (Співавт.: І. М. Ігнатенко).

Нові дослідження південноруського села [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 1991 року. – Луцьк, 1993. – С. 74–75, 158. (Співавт.: О. П. Моця, І. А. Готун).

Орнаментированные и подписные клинки сабель раннего средневековья (по находкам в России, на Украине, в Татарстане) [Текст] // Археологические Вести / Ин-т истории матер. культуры РАН. – СПБ., 1993. – № 2. – С. 122–134. (Соавт.: А. Н. Кирпичников).

Полесское село древнерусского времени по материалам поселения Автуничи [Текст] // Час, помнікі, людзі. Памяці рэпрадаваных археолагаў : тэз. дакл. Міжнар. канф., 27–30 жовт. 1993 р. – Мінск, 1993. – С. 83–86. (Соавт.: О. П. Моця, І. А. Готун).

Славний лицар нашої минувшини [Текст] // Десн. правда. – 1993. – № 77 (27 трав.). – С. 4.

Старожитності Чернігово-Сіверської землі в творчій спадщині Д. Я. Самоквасова [Текст] // Слов'яни і Русь у науковій спадщині Д. Я. Самоквасова. – Чернігів, 1993. – С. 13–16.

Торгівля сільського населення Чернігово-Сіверської землі Х–ХІІІ ст. [Текст] // Археологія. – 1993. – № 2. – С. 63–71.

Чернігів і Чернігово-Сіверська земля у середньовічній історії Східної Європи [Текст] // Старий Чернігів. – 1993. – № 1 (2). – С. 3.

Чернігово-Сіверська земля у науковому доробку М. С. Грушевського [Текст] // Шоста всеукраїнська наукова конференція з історичного краєзнавства, вересень–жовтень 1993 р. / Центр пам'яткознавства АН України і УТОПІК, Волин. держ. ун-т ім. Л. Українки. – Луцьк, 1993. – С. 99.

Чернигово-Северская земля в системе древнерусских княжеств XII–XIII вв.: исторические традиции и реальность [Текст] // Отечественная и всеобщая история: методология, источниковедение, историография : материалы науч. конф. – Брянск, 1993. – С. 83–85.

1994

До питання про закономірності розміщення поселенських структур X – середини XIII століття у Південній Русі [Текст] // Проблеми ранньослов'янської і давньоруської археології Посем'я : матеріали наук. конф., присвяч. 900-річчю Вира–Білопілля. – Білопілля, 1994. – С. 43–45.

До питання про чернігівські «костниці» [Текст] // Історія релігій в Україні : тези повідомл. Четвертого круглого столу (м. Львів, 9–10 трав. 1994 р.). – К. ; Л., 1994. – С. 90–91.

До проблем використання пам'яток археології в системі наукового туризму [Текст] // Проблеми розвитку туризму в Україні і завдання відновлення історичної пам'яті народу засобами туризму : Всеукр. наук.-практ. конф., верес. 1994 р. : тези доп. і повідомл. – К. ; Косів, 1994. – С. 115–117.

К истории формирования крестьянского двора в Южной Руси [Текст] // Формы сельскохозяйственного производства и государственное регулирование : XXIV сес. симп. по аграр. истории Восточной Европы (г. Москва, 27–30 сент. 1994 г.) : тез. докл. и сообщ. – М., 1994. – С. 7–9.

Кочівське поховання середини XIII ст. на чернігівсько-переяславському кордоні [Текст] // Переяславська земля та її місце в розвитку української нації, держави, освіти і

культури : тези Всеукр. наук. конф. – Переяслав-Хмельниц., 1994. – С. 14–15. (Співавт.: А. Кірпічніков).

Літописний Вир в контексті проблеми формування «градів» на Дніпровському Лівобережжі [Текст] // Переяславська земля та її місце в розвитку української нації, держави, освіти і культури : тези Всеукр. наук. конф. – Переяслав-Хмельниц., 1994. – С. 24–27. (Співавт.: О. П. Моця).

Літописний Любеч: наслідки та перспективи досліджень [Текст] // Чернігівська земля у давнину і середньовіччя : тези доп. Міжнар. наук. конф. (м. Славутич, 5–6 жовт. 1994 р.). – К., 1994. – С. 32–34. (Співавт.: А. Л. Козаков).

Майстерня ювеліра XIII ст. на дитинці Любеча [Текст] // Старожитності Русі-України : зб. наук. пр. / Ін-т археології АН України ; редкол.: П. П. Толочко (відп. ред.) [та ін.]. – К., 1994. – С. 132–140.

Східнослов'янські гради на зламі тисячоліть [Текст] // Міжнародний історико-археологічний семінар «Населення Прутсько-Дністровського межиріччя та суміжних територій в другій половині I – на початку II тисячоліття н. е.» (м. Чернівці, 22–24 верес. 1994 р.) : тези доп. та повідомл. – Чернівці, 1994. – С. 10–11.

Чернігово-Сіверська і Галицько-Волинська землі у XII–XIII ст. (до питання про перші осередки української державності) [Текст] // Другий міжнародний конгрес україністів (м. Львів, 22–28 серп. 1993 р.) : доп. і повідомл. – Л., 1994. – Ч. 1. – С. 20–23.

1995

Борисоглібський мученицький монастир у Чернігові [Текст] // Історія релігій в Україні : тези повідомл. П'ятого круглого столу (м. Львів, 3–5 трав. 1995 р.). – К. ; Л., 1993. – Ч. 2. – С. 217–218.

Вотчинные мастера-ювелиры в городах Чернигово-Северской земли [Текст] // Славянская археология. 1990: Раннесредневековый город и его округа : материалы по археологии России. – М., 1995. – Вып. 2. – С. 67–85.

Давньоруське поселення Автуничі: результати останніх сезонів [Текст] // Слов'яно-руські старожитності Північного Лівобережжя : матеріали іст.-археол. семінару, присвяч. 60-річчю від дня народж. О. В. Шекуна, 19–20 січ. 1995 р. – Чернігів, 1995. – С. 25–27. (Співавт.: І. А. Готун, О. П. Моця, А. В. Петраускас).

До вивчення чернігівського передгороддя [Текст] // Слов'яно-руські старожитності Північного Лівобережжя : матеріали іст.-археол. семінару, присвяч. 60-річчю від дня народж. О. В. Шекуна, 19–20 січ. 1995 р. – Чернігів, 1995. – С. 40–45.

До питання про ливарницькі формочки середини XIII ст. з написами Максима [Текст] // Пам'ятки писемності східно-слов'янськими мовами XI–XVI століть. – К., 1995. – Вип. 2. – С. 342–343.

Древнерусские храмы Чернигова [Текст] // Восточная Европа в древности и Средневековье: язычество, христианство, церковь : материалы конф., посвящ. памяти чл.-кор. АН СССР В. Т. Пашуто (г. Москва, 20–22 февр. 1995 г.) : тез. докл. – М., 1995. – С. 22–25.

К вопросу о взаимоотношениях феодальных городов и округи в Чернигово-Северской земле [Текст] // Из истории Брянского края : материалы юбил. ист.-краеведч. конф., посвящ. 50-летию Победы в Великой Отечественной войне (г. Брянск, 23 марта 1995 г.) : тез. докл. – Брянск, 1995. – С. 63–69.

Кордони та природні умови літописної Сновської тисячі [Текст] // Археологічні старожитності Подесення : матеріали іст.-археол. семінару, присвяч. 70-річчю від дня народж. Г. О. Кузнецова (м. Чернігів–Славутич, 22–23 верес. 1995 р.) / Ін-т археології АН України , Черніг. держ. пед. ін-т ім. Т. Г. Шевченка ; редкол.: О. П. Моця [та ін.]. – Чернігів, 1995. – С. 78–83.

Полесское село в древнерусской истории (по материалам поселения Автуничи) [Текст] // Десинские древности : материалы межгосударств. науч. конф. «История и археология Подесенья», посвящ. памяти брянского археолога и краеведа Ф. М. Заверняева (28.06.1919–18.06.1994). – Брянск, 1995. – С. 100–103.

Фрагмент бронзової кацеї з Чернігова [Текст] // Археологічні старожитності Подесення : матеріали іст.-археол. семінару, присвяч. 70-річчю від дня народж. Г. О. Кузнецова (м. Чернігів–Славутич, 22–23 верес. 1995 р.) / Ін-т археології АН України, Черніг. держ. пед. ін-т ім. Т. Г. Шевченка ; редкол.: О. П. Моця [та ін.]. – Чернігів, 1995. – С. 83–86. (Співавт.: В. Г. Пуцко).

1996

A New Byzantine Cap from Chernigov [Текст] // Acts XVIII th International Congress of Byzantine Studies / Selected

papers / Moscow, 1991. – Volume III: Art History, Architecture, Music. – Shepherdstown. – P. 133–144. – Текст: англ.

Severienii la Dunăre is la Desna [Текст] // A III-A Sessiune anuală a Comisiei mixte Romăno-Ucraineană de istorie, arheologie, etnografie și folclor. 29.V – 2.VI.1996 (Rezumatele comunicărilor. – Gălănenesti-Suceava. – P. 20–21. – Текст: рум.

Життя і «Житіє» Святого князя Михайла Чернігівського [Текст] // Сівер. літопис. – 1996. – № 5. – С. 92–100.

Знахідки наконечників орних знарядь X–XIII ст. на території Чернігово-Сіверської землі [Текст] // Людина, суспільство, культура: історія та сучасність : матеріали ювіл. наук. конф., присвяч. 80-річчю Черніг. держ. пед. ін-ту ім. Т. Г. Шевченка / редкол.: О. Б. Коваленко (відп. ред.) [та ін.]. – Чернігів, 1996. – С. 19–20.

К изучению аграрных технологий в Древней Руси X–XIII вв. (по материалам Чернигово-Северской земли) [Текст] // Аграрные технологии в России X–XX вв. : XX сес. симп. по аграр. истории Вост. Европы (г. Арзамас, 10–13 сент. 1996 г.) : тез. докл. и сообщ. – М., 1996. – С. 18–21.

К периодизации развития архитектуры Чернигово-Северской земли [Текст] // Проблемы изучения древнерусского зодчества. – СПб., 1996. – Т. 1 : По материалам архитектурно-археологических чтений, посвященных памяти П. А. Раппопорта. – С. 95–97.

Новгород-Северский: некоторые итоги и перспективы исследований [Текст] // На юго-востоке Древней Руси : ист.-археол. исслед. – Воронеж, 1996. – С. 3–20. (Соавт.: А. В. Кузя, А. П. Моця).

Поселення Автуничі: 10 років досліджень [Текст] // Тези доповідей української делегації на VI Міжнародному конгресі слов'янської археології (м. Новгород, 26–31 серп. 1996 р.). – К., 1996. – С. 81–83.

Садиба І. Мазепи на Гончарівці в Батурині [Текст] // Людина, суспільство, культура: історія та сучасність : матеріали ювіл. наук. конф., присвяч. 80-річчю Черніг. держ. пед. ін-ту ім. Т. Г. Шевченка / редкол.: О. Б. Коваленко (відп. ред.) [та ін.]. – Чернігів, 1996. – С. 39–42. (Співавт.: О. П. Моця, Ю. М. Ситий).

Середньовічне поліське село (за матеріалами Автуницького комплексу) [Текст] // Полісся: мова, культура, історія : матеріали Міжнар. конф. – К., 1996. – С. 220–226. (Співавт.: І. А. Готун, О. П. Моця).

Торговые связи сельских поселений Южной Руси в X–XIII вв. [Текст] // Аграрный рынок в историческом развитии. – Екатеринбург, 1996. – С. 19–28.

Час заснування П'ятницького монастиря у Чернігові [Текст] // Історія релігій в Україні : тези повідомл. Шостого міжнар. круглого столу (м. Львів, 3–5 трав. 1996 р.). – К. ; Л., 1996. – С. 109–110.

Чернігово-Сіверська земля в середині XIII ст. [Текст] // Святий князь Михайло Чернігівський та його доба : матеріали церк.-іст. конф. (м. Чернігів, 1–3 жовт. 1996 р. – Чернігів, 1996. – С. 36–41.

1997

Батурин: історико-топографічна структура та етапи розвитку [Текст] // Проблеми урбанізації та етнокультурних

контактів в Південно-Східній Європі (IV сесія спільної Українсько-Румунської комісії з історії, археології, етнології та фольклористики при НАН України : тези доп. – К., 1997. – С. 8–13.

Городище І.Мазепи на Гончарівці в Батурині [Текст] // Література та культура Полісся / відп. ред. Г. В. Самойленко ; Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 1997. – Вип. 8 : Особливості розвитку культури Полісся XVIII–XX ст. та видатні її діячі. – С. 24–26. (Співавт.: О. П. Моця, Ю. М. Ситий).

Жилища гончаров XI–XII вв. на селище Автуничи на Черниговщине [Текст] // Гісторична-археологічны : збірник. – Мінск, 1997. – № 12. – С. 135–142. (Співавт.: О. П. Моця).

Літописний Стародуб (до питання про локалізацію) [Текст] // Любецький з'їзд князів 1097 року в історичній долі Київської Русі : матеріали Міжнар. конф., присвяч. 900-літтю з'їзду князів Київ. Русі у Любечі. – Чернігів, 1997. – С. 89–70. (Співавт.: Є. О. Шинаков).

Любецький з'їзд в історії Чернігово-Сіверської землі [Текст] // Любецький з'їзд князів 1097 року в історичній долі Київської Русі : матеріали Міжнар. конф., присвяч. 900-літтю з'їзду князів Київ. Русі у Любечі. – Чернігів, 1997. – С. 24–34.

Обстеження літописного Березого [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 1993 року. – К., 1997. – С. 64.

Продовження досліджень давньоруського селища Автуничі [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 1993 року. – К., 1997. – С. 89–91. (Співавт.: І. А. Готун, О. П. Моця).

Південноруське село IX–XIII ст. (нові пам'ятки матеріальної культури) [Текст] : навч.-метод. посіб. для слухачів Малих акад. наук, вчителів і викл. народознав. / НАН України, М-во освіти України, Ін-т археології АН України. – К. : [б. в.], 1997. – 180 с. (Співавт.: О. П. Моця, В. О. Петрашенко).

[Рецензія] [Текст] // Укр. іст. журн. – 1997. – № 6. – С. 132–133. – Рец. на кн.: Церква Київської Русі (соціальний та етнокультурний аспект) / В. М. Ричка. – К. : Ін-т історії України НАНУ, 1997. – 208 с.

Святой князь Михаил Всеолодович (к 750-летию его мученической смерти) [Текст] // Историко-краеведческий альманах «Чело». – Новгород, 1997. – № 11. – С. 11–14.

Чернигов в начале XIII в. [Текст] // Историко-краеведческий альманах «Чело». – Новгород, 1997. – № 11. – С. 14–15.

Чернигов в середине XIII в. [Текст] // Труды VI Международного конгресса славянской археологии. – М., 1997. – Т. 2 : Славянский средневековый город. – С. 147–155.

1998

Місто і округа в Чернігово-Сіверській землі у Х–XIII ст. [Текст] // Україна і Росія в панорамі століть : зб. наук. пр. на пошану проф. К. М. Яченіхіна / редкол.: О. Б. Коваленко [та ін.]. – Чернігів, 1998. – С. 21–32.

Типология и эволюция сельских поселений Чернигово-Северской земли (IX–середина XIII вв.) [Текст] // Особенности российского земледелия и проблемы

расселения IX–XX вв. : XXVI сес. симпоз. по аграр. истории Вост. Европы : тез. докл. и сообщ. – М., 1998. – С. 10–13.

Чаша князя Ігоря [Текст] // Історія Русі-України : іст.-археол. зб. – К., 1998. – С. 142–151.

1999

Археологічні дослідження Батурина в 1995–1997 рр. [Текст] // Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні : зб. наук. ст. – К., 1999. – Вип. 8. – С. 4–8. (Співавт.: О. П. Моця, Ю. М. Ситий).

Давньоруське поселення Автуничі [Текст] // Археологічні відкриття в Україні 1997–1998 рр. – К., 1999. – С. 35–36. (Співавт.: О. П. Моця).

Исследования Шестовицкого городища [Текст] // Восточная Европа в древности и средневековье. Контакты, зоны контактов и контактные зоны : XI Чтения памяти чл.-кор. АН СССР В. Т. Пашуто (м. Москва, 14–16 апр. 1999 г.). – М., 1999. – С. 41–47.

Київська Русь доби політичної роздрібленості: пошук нової концепції [Текст] // IV Міжнародний конгрес україністів (м. Одеса, 26–29 серп. 1999 р.) : матеріали доп. та повідомл. – О. ; К. ; Л., 1999. – Ч. I : Історія (від найдавніших часів до початку ХХ ст.). – С. 60–67.

Нові дослідження Шестовицького археологічного комплексу [Текст] // Археологічний літопис Лівобережної України. – Полтава, 1999. – № 1. – С. 33–43.

Основні етапи розвитку та соціально-топографічна структура середньовічного Батурина [Текст] // Україна на

порозі ХХІ ст.: актуальні питання історії : зб. наук. пр. – К., 1999. – С. 63–74. (Співавт.: О. П. Моця, Ю. М. Ситий).

Распад: Землі – княжества домонгольської Руси [Текст] // Родина. – 1999. – № 8. – С. 38–43.

[Рецензія] [Текст] // Дух і Літера. – 1999. – № 3–4. – С. 437–439. – Рец. на кн.: Церква Київської Русі (соціальний та етнокультурний аспект) / В. М. Ричка. – К., 1997. – 208 с.

2000

La periode ancienne de l'histoire de Cernigov [Текст] // Les centres proto-urbains russes entre Scandinavie, Byzance et Orient. – Paris, 2000. – P. 241–256. – Текст: англ.

Chernigiv and Shestovitsa: Slavonic-Scandinavian Contacts on the Left Bank of the Dniper in the end of IX–X cent [Текст] // Magdeburg und Europa im X Jahrhundert. – Magdeburg, 2000. – P. 32–43. – Текст: англ.

Олександр Петрович Моця [Текст] : бібліогр. покажч. – Чернігів : ЧДПУ, 2000. – 25 с.

Олександру Петровичу Моці – 50! [Текст] // Археологічний літопис Лівобережної України. – 2000. – № 1–2. – С. 115. (Співавт.: О. Б. Супруненко, О. В. Тітков).

Останній Вікінг [Текст] // Стоголосник. – 2000. – № 3–4. – С. 50–62.

Тіlopокладення Шестовицького некрополя [Текст] // Некрополі Чернігівщини : тези доп. Міжнар. наук. конф. – Чернігів, 2000. – С. 42–45.

Цвінтар козацької доби поблизу с. Шестовиця на Чернігівщині [Текст] // Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні. – К., 2000. – Вип. 9. – С. 23. (Співавт.: Ю. М. Ситий).

2001

Les nouvelles trouvailles Byzantines à Chernihiv et ses environs [Текст] // XXe Congrès International des Etudes Byzantines. Pre Actes. – III. Communications libres. – Paris, 2001. – P. 442–443. – Текст: англ.

Антонієви печери [Текст] // Енциклопедія історії України. Абаза-Ашкеназі. Робочий зошит. – К., 2001. – С. 77.

Петро Смолічев і перші дослідження в Шестовиці [Текст] // Три століття гуманітарної та педагогічної освіти в Україні: від колегіуму до університету : зб. матеріалів наук. конф., присвяч. 300-річчю Черніг. колегіуму і 85-річчю ЧДПУ ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2001. – С. 92–100. (Співавт.: О. Є. Черненко).

Шестовиця: христианни нехрещеної Русі ? [Текст] // Взаимоотношения религиозных конфессий в многонациональном регионе: история и современность. – Севастополь, 2001. – С. 26–28.

2002

Černigiv und Šestovica: Kontakte zwischen Slawen und Skandinaviern im östlichen Einzugsgebiet des Dnepr am Ende des 9. und im 10. Jahrhundert // Europa im 10. Jahrhundert Archaologie einer Aufbruchszeit: Internationale Tagung in Vordereitung der Ausstellung «Otto der Große, Magdeburg und

Europa»: Herausgegeben von Joachim Henning. – Verlag philipp von zaber-Mainz am rhein, 2002. – S. 237–249. – Текст: нім.

Березий [Текст] // Енциклопедія історії України. Бабаї-Бялковський. Робочий зошит. – К., 2002. – С. 57.

Біловежа [Текст] // Енциклопедія історії України. Бабаї-Бялковський. Робочий зошит. – К., 2002. – С. 95.

Блестовит [Текст] // Енциклопедія історії України. Бабаї-Бялковський. Робочий зошит. – К., 2002. – С. 110.

Бохмач [Текст] // Енциклопедія історії України. Бабаї-Бялковський. Робочий зошит. – К., 2002. – С. 153.

Вир [Текст] // Енциклопедія історії України. Вавриєвич-Вячеслав. Робочий зошит. – К., 2002. – С. 68.

Всеволож [Текст] // Енциклопедія історії України. Вавриєвич-Вячеслав. Робочий зошит. – К., 2002. – С. 164.

В'яхрань [Текст] // Енциклопедія історії України. Вавриєвич-Вячеслав. Робочий зошит. – К., 2002. – С. 187 – 188.

Історична довідка про княжіння в Чернігові Святого князя Михайла та боярина Федора [Текст] // Дивосвіт. – 2002. – № 3-4. – С. 12.

Передмова [Текст] // Середньовічні старожитності Південної Русі-України : Міжнар. студ. наук. археол. конф. (м. Чернігів, 26–28 квіт. 2002 р.) : тези доп. / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; редкол.: В. О. Дятлов [та ін.]. – Чернігів, 2002. – С. 3.

Скарб Ольговичів [Текст] // А сє єго срєбро : зб. пр. на пошану чл.-кор. НАН України Миколи Федоровича Котляра з нагоди його 70-річчя / Ін-т історії України ; [редкол.: В. Смолій (відп. ред.) [та ін.]. – К., 2002. – С. 117–138.

2003

Антонієви печери [Текст] // Енциклопедія історії України / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2003. – Т. 1 : А–В. – С. 103.

Археологические исследования Шестовицкого комплекса в 1998–2002 гг. [Текст] // Дружинні старожитності Центрально-Східної Європи VIII–XI ст. : матеріали міжнар. польового археол. семінару (м. Чернігів – Шестовиця, 17–20 лип. 2003 р.) – Чернігів, 2003. – С. 51–67. (Соавт.: А. П. Моця, Ю. Н. Ситий).

Березий [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2003. – Т. 1 : А–В. – С. 227–228.

Біловежа [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2003. – Т. 1 : А–В. – С. 283.

Блестовит [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2003. – Т. 1 : А–В. – С. 301.

Бохмач [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2003. – Т. 1 : А–В. – С. 359–360.

Вир, археологічна пам'ятка [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2003. – Т. 1 : А–В. – С. 512.

Відкриття археологів у Батурині, столиці гетьманської держави [Текст] // «Гомон України». – Торонто, 2003. – № 39 (20 жовт.). – С. 8 ; № 40 (27 жовт.). – С. 8 ; № 41 (3 листоп.). – С. 8.

Відкриття Батурина – гетьманської столиці [Текст] // Свобода. – Торонто, 2003 – 20 черв. – С. 16–17, 21. (Співавт.: В. Мезенцев).

Всеволож [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2003. – Т. 1 : А–В. – С. 645.

В'яхрань [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2003. – Т. 1 : А–В. – С. 670.

Передмова [Текст] // Середньовічні старожитності Південної Русі-України : II Міжнар. студ. наук. археол. конф. (м. Чернігів, 11–13 квіт. 2003 р.) : тези доп. / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; редкол.: В. О. Дятлов [та ін.]. – Чернігів, 2003. – С. 3.

Перші дослідження в Шестовиці [Текст] // Середньовічні старожитності Південної Русі-України : II Міжнар. студ. наук. археол. конф. (м. Чернігів, 11-13 квіт. 2003 р.) : тези доп. / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; редкол.: В. О. Дятлов [та ін.]. – Чернігів, 2003. – С. 84–101. (Співавт.: О. Є. Черненко).

Поліцентризм давньоруської історії XII–XIII ст. [Текст] // Ruś Kijowska i Polska w średniowieczu (X–XIII w.) :Materiały konferencji Instytutu Historii PAN (Warszawa, 6–7 X 1998). –Warszawa, 2003. – P. 89–108.

Торгівля [Текст] // Село Київської Русі (за матеріалами південноруських земель). – К., 2003. – С. 150–155.

2004

Батурин – гетьманська столиця [Текст] // Mazepa e il suo tempo. Storia, Culture, Society (a cura di edited by Giovanna Siedina). – Edizioni dell’Orso Alessandria, 2004. – P. 205–228.

Батурин – неизвестный город Южной Руси [Текст] // Славянский мир Полесья в древности и Средневековье : материалы Междунар. науч. конф. – Гомель, 2004. – С. 87–95. (Соавт.: В. И. Мезенцев, А. П. Моця, Ю. Н. Сытый).

Батуринская трагедия: малоизвестная страница русско-шведской войны 1707–1708 гг. [Текст] // Діалог. – 2004. – № 4. – С. 83–88.

Вікінги в Шестовиці [Текст] // Чернігівщина incognita / редкол.: О. Б. Коваленко (голов. ред) [та ін.]. – Чернігів, 2004. – С. 29–37. (Співавт.: Ю. М. Ситий).

Гомій, археологічна пам'ятка [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2004. – Т. 2 : Г–Д. – С. 153.

Гульбище, курган [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2004. – Т. 2 : Г–Д. – С. 251.

Гуричів [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2004. – Т. 2 : Г–Д. – С. 257.

Дебрянськ [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2004. – Т. 2 : Г–Д. – С. 305–306.

Життя і “Житіє” св. князя Михайла Чернігівського [Текст] // Чернігівщина incognita / редкол.: О. Б. Коваленко [та ін.]. – Чернігів, 2004. – С. 236–243.

Передмова [Текст] // Середньовічні старожитності Південної Русі-України : III Міжнар. студ. наук. археол. конф. (м. Чернігів, 16-18 квіт. 2004 р.) : тези доп. / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; редкол.: В. О. Дятлов [та ін.]. – Чернігів, 2004. – С. 3.

“Свої погани” Чернігівських князів [Текст] // Стародавній Іскоростень і слов’янські гради VIII–Х ст. : зб. наук. пр. – К., 2004. – С. 121–138. (Співавт.: Ю. М. Ситий).

“Свої погани”, або Чернігівські ковуї [Текст] // Чернігівщина incognita / редкол.: О. Б. Коваленко (голов. ред) [та ін.]. – Чернігів, 2004. – С. 37–43. (Співавт.: Ю. М. Ситий).

2005

Археологічні дослідження Батурина в 2003–2004 рр. [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2003–2004 рр. – К., 2005. – Вип. 7. – С. 234–237. (Співавт.: О. Моця, В. Мезенцев, Ю. Ситий).

Варяжские древности на Левобережье Днепра: возможности комплексного подхода [Текст] // Древняя Русь. Вопросы медиевистики. – М., 2005. – С. 40–41.

Відкритий лист Президенту України Віктору Ющенку [Текст] // Альманах «Гомон України». – Торонто, 2005. – № 25 (3135). – С. 5. (Співавт.: З. Когут, В. Мезенцев, В. Ричка [та ін.].).

Давньоруський Батурин [Текст] // Наукові записки з української історії : зб. наук. ст., присвяч. пам'яті В. В. Сєдова / редкол.: В. П. Коцур [та ін.]. – Переяслав-Хмельниц., 2005. – Вип. 16. – С. 236–242. (Співавт.: Ю. М. Ситий).

До 300-річчя трагедії Батурина. Відкритий лист Президенту України В. А. Ющенку [Текст] // «Свобода» (м. Парсіппані, штат Нью-Джерсі, США). – 2005. – № 25. – С. 5. (Співавт.: З. Когут, В. Мезенцев, О. Моця [та ін.]).

Дослідження в Шестовиці в 2003–2004 pp. [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2003–2004 pp. – К., 2005. – Вип. 7. – С. 233–234. (Співавт.: О. П. Моця, Ю. М. Ситий).

Іллінська церква у м. Чернігові [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2005. – Т. 3 : Е–Й. – С. 447.

Кафедра історії та археології України Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Т. Шевченка : до 90-ліття Черніг. держ. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів : Сівер. думка, 2005. – 187 с. (Співавт.: О. Б. Коваленко, Л. В. Ясновська).

Орнаментовані та підписні клинки шабель раннього середньовіччя (за знахідками в Росії, Україні та Татарстані) [Текст] // Ніжинська старовина : наук. іст.-культурол. зб. / редкол.: О. Б. Коваленко [та ін.]. – Ніжин, 2005. – Вип. 1 (4). С. 13.

Передмова [Текст] // Середньовічні старожитності Південної Русі–України : IV Міжнар. студ. наук. археол. конф. (м. Чернігів, 15–17 квіт. 2005 р.) : тези доп. / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; редкол.: В. О. Дятлов [та ін.]. – Чернігів, 2005. – С. 3–5.

2006

Батурина археологічний [Текст] // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 295-річчя з дня смерті гетьмана України Івана Мазепи та 10-річчя заповідника «Гетьманська столиця». – Ніжин, 2006. – С. 72–106. (Співавт.: О. Моця, В. Ситий, В. Мезенцев).

Відкриття археологів у Батурині після Помаранчевої революції [Текст] // Альманах «Гомон України». – Торонто, 2006. – № 10. – С. 3, 9–10. (Співавт.: В. Мезенцев).

Викинг из Шестовицы [Текст] // Родина. – 2006. – № 10. – С. 40–43. (Соавт.: А. Моця).

Гончарный производственный центр XI–XII вв. Автуничи на Черниговщине [Текст] // Производственные центры: источники, «дороги», ареал распространения : материалы темат. науч. конф. – СПб, 2006. – С. 123–128.

Давньоруська еліта періоду формування державності: етнічний вимір [Текст] // Еліти і цивілізаційні процеси формування націй. – К., 2006. – Т. 1. – С. 225–234.

«Етнічний казан» на Десні (до інтерпретації Шестовицького археологічного комплексу) [Текст] // Слов'янські обрії / ред. П. Ю. Гриценко [та ін.]. – К., 2006. – Вип. 1. – С. 95–101. (Співавт.: О. Моця).

Начальные этапы изучения Шестовицкого археологического комплекса [Текст] // Русский сборник : тр. каф. отеч. истории Брян. гос. ун-та им. И. Г. Петровского / редкол. : А. А. Чубур [и др.]. – Брянск, 2006. – Вып. 2–3. – С. 148–161.

Новые византийские находки из Чернигова и его округи [Текст] // Русь на перехресті світів (Міжнародні впливи на формування Давньоруської держави IX–XI ст.) : матеріали міжнар. польового археолог. семінару (м. Чернігів–Шестовиця, 20–23 лип. 2006 р.). – Чернігів, 2006. – С. 89–103.

Новий етап в дослідженнях гетьманської столиці [Текст] // Історико-культурні надбання Сіверщини у контексті історії України : зб. наук. пр. : матеріали П'ятої наук.-практ. конф., 18–19 трав. 2006 р. – Глухів, 2006. – С. 82–89. (Співавт.: В. І. Мезенцев, Ю. Ситий).

Передмова [Текст] // Середньовічні старожитності Центрально-Східної Європи : тези доп. V Міжнар. студ. наук. археол. конф. (м. Чернігів, 14–16 квіт. 2006 р.) / Ін-т археол. НАН України ; Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка, Ін-т археол. та стародав. історії Північного Лівобережжя. – Чернігів, 2006. – С. 7–8.

П'ята міжнародна, ювілейна [Текст] // Промінь. – 2006. – № 2. – С. 5.

Цвинтар Воскресенської Замкової церкви [Текст] // Культурно-релігійний розвиток Гетьманщини кінця XVII–

початку XVIII ст. : матеріали наук.-практ. конф. / Батурин. держ. іст.-культур. заповідник «Гетьманська столиця». – Ніжин, 2006. – С. 86–88.

Шестовица: «этничный котел» на Десне эпохи формирования древнерусского государства [Текст] // Славяно-русское ювелирное дело и его истоки : Междунар. науч. конф., посвящ. 100-летию со дня рожд. Г. Ф. Корзухиной : тез. докл. (г. Санкт-Петербург, 10–15 апр. 2006 г.) совместно с сес. ГЭ «Ювелирное дело и материальная культура». – СПб., 2006. – С. 196–198. (Соавт.: А. П. Мося).

2007

The Finds of Byzantine Ceramics in Chernigiv and Environs [Текст] // Kiev – Cherson – Constantinople. Ukrainian Papers at the XX th International Congress of Byzantine Studies, 19–25 August 2001. – Kiev ; Simferopol ; Paris, 2007. – P. 243–255. – Текст: англ.

Forming of the Cities the Chernihiv-Siversk Principality [Текст] // International Medieval Congress. – Leeds, 2007. – P. 108. – Текст: англ.

Батурин археологічний [Текст] // Слово «Гетьманської столиці». – Батурин, 2007. – № 4. – С. 4, 7. (Співавт.: Ю. М. Ситий).

Відкриття Батурина [Текст] // Матеріали VI Міжнародного конгресу україністів. Історія. Політологія : зб. наук. ст. – К., 2007. – С. 210–225. (Співавт.: Ю. Ситий).

Відкриття церкви Живоначальної Трійці в Батурині [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2005–

2007 pp. – К. ; Запоріжжя, 2007. – С. 203–205. (Співавт.: В. Мезенцев).

Дослідження в Шестовиці 2006 р. [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2005–2007 pp. – К. ; Запоріжжя, 2007. – С. 105–108. (Співавт.: О. Веремейчик, О. Моця, Ю. Ситий).

Дослідження 2006 р. в Батурині [Текст] // Археологічні дослідження 2005–2007 pp. в Україні. – К. ; Запоріжжя, 2007. – С. 206–209. (Співавт.: В. Мезенцев, О. Моця, Ю. Ситий).

Етапи формування Чернігово-Сіверської землі (IX – XIV ст.) [Текст] // Історія адміністративно-територіального устрою Чернігово-Сіверщини : матеріали наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 4 жовт. 2007 р.) / ред. С. А. Леп'явко, В. М. Бойко. – Ніжин, 2007. – С. 9–17.

«Етнічний казан» на Десні (до інтерпретації Шестовицького археологічного комплексу) [Текст] // Матеріали VI Міжнародного конгресу україністів. Історія. Політологія : зб. наук. ст. – К., 2007. – С. 170–180. (Співавт.: О. Моця).

Козельськ, літописне місто [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2007. – Т. 4 : Ка–Ком. – С. 433.

Костницы Болдиных гор [Текст] // Родина. – 2007. – № 6. – С. 100–106. (Соавт.: В. Руденок).

Нова камерна гробниця з Шестовиці [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2005–2007 pp. – К. ;

Запоріжжя, 2007. – С. 295–297. (Співавт.: О. Моця, Є. Осадчий, Ю. Ситий).

Оборонні споруди Литовського замку в Батурині [Текст] // Сіверщина в контексті історії України : зб. наук. пр. : матеріали Шостої наук.-практ. конф. – Суми, 2007. – С. 68–73. (Співавт. : Ю. М. Ситий).

Охоронні розкопки на території літописного Сновська [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2005–2007 рр. – К. ; Запоріжжя 2007. – Вип. 9. – С. 200–203. (Співавт.: Р. Луценко, О. Терещенко).

Передмова [Текст] // Археологічні старожитності Центрально-Східної Європи : матеріали VI Міжнар. студ. наук. археол. конф. (м. Чернігів, 13–15 квіт. 2007 р.) / Ін-т археол. НАН України ; Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка, Ін-т археол. та стародав. історії Північного Лівобережжя. – Чернігів, 2007. – С. 7–10.

Передмова [Текст] // Князі чернігівські / О. П. Добриця. – Чернігів, 2007. – С. 3.

Погляд в історію [Текст] // Отчий поріг. – 2007. – № 12(груд.). – С. 5.

Поховання вікінга з Шестовиці [Текст] // Гардаріки / Gardariki. – Л., 2007. – № 1. – С. 1–5. (Співавт.: О. Моця).

Реконструкція архітектурних пам'яток та розкопки у Батурині [Текст] // Альманах «Гомон України». – Торонто, 2007. – № 11. – С. 5–7. (Співавт.: В. Мезенцев).

Сновськ і «Сновська тисяча» [Текст] // Містечко над Сновом: зб. ст. і матеріалів / відп. ред. Т. П. Демченко. – Ніжин, 2007. – С. 25–85.

1300 чи 1100? [Текст] // Чернігів у середньовічній та ранньомодерній історії Центрально-Східної Європи. – Чернігів, 2007. – С. 21–30.

2008

Археологічні дослідження в смт. Батурин [Текст] // Археологічні відкриття в Україні 2007 р. – К., 2008. – С. 160–162. (Співавт.: Ю. М. Ситий, В. І. Мезенцев).

Археологічні дослідження в ур. Коровель [Текст] // Археологічні відкриття в Україні 2007 р. – К., 2008. – С. 163–164. (Співавт.: Ю. М. Ситий, О. П. Моця).

Археологічні дослідження на дитинці літописного Сновська [Текст] // Археологічні відкриття в Україні 2007 р. – К., 2008. – С. 158–159. (Співавт.: О. В. Терещенко, Р. М. Луценко).

Археологічні дослідження в ур. Ялівщина [Текст] // Археологічні відкриття в Україні 2007 р. – К., 2008. – С. 165–166. (Співавт.: О. В. Терещенко, В. М. Скороход).

Битва з половцями 1068 р. під Сновськом [Текст] // «Слово о полку Ігоревім» та його епоха : матеріали XIII Міжнар. наук. конф. – К. ; Суми ; Путивль, 2008. – С. 21–26. – (Словознавство , вип. II)

Батурин, відкритий археологами (частина 1) [Текст] // Батуринська старовина: зб. наук. пр., присвяч. 300-літтю Батурина. трагедії / редкол.: З. Когут (гол. ред.), В. О. Дятлов,

О. Б. Коваленко [та ін.] ; упоряд. В. П. Коваленко. – К., 2008. – С. 97–145. (Співавт.: Ю. Ситий).

Відкриття Собору Живоначальної Трійці в Батурині (попереднє звідомлення) [Текст] // Русский сборник. – Брянск, 2008. – Вып. 4. – С. 75–78. – (Тр. каф. отеч. истории древности и средневековья Брян. гос. ун-та им. И. Г. Петровского, вып. 9).

Вікінги в Шестовиці [Текст] // Чернігівщина *incognita* / голов. ред.: О. Б. Коваленко [та ін.]. – Чернігів, 2008. – С. 29–36.

Гетьманська столиця: спроба реконструкції [Текст] // Пам'ятки України: історія та культура. – 2008. – № 3. – С. 18–27. (Співавт.: С. Дмитрієнко).

«Дабы не забыть было то, еже ми показа Богъ...» [Текст] // Дънеслово : зб. пр. на пошану д. чл. НАН України П. П. Толочка з нагоди його 70-річчя. – К., 2008. – С. 158–166. + фото № 18, 19, 20, 22, 33, 36, 38.

Дослідження Шестовицького подолу [Текст] // Стародавній Іскоростень і слов'янські гради : зб. наук. пр. – К., 2008. – С. 178–191. (Співавт.: О. Моця, Ю. Ситий, В. Скороход).

Життя і «Житіє» св. князя Михайла Чернігівського [Текст] // Чернігівщина *incognita* / голов. ред.: О. Б. Коваленко [та ін.]. – Чернігів, 2008. – С. 230–237.

Курськ, давньоруське місто [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2008. – Т. 5 : Кон–Кю. – С. 528.

Нові дослідження в Шестовиці [Текст] // Российско-Белорусско-Украинское пограничье: проблемы формирования единого социокультурного пространства – история и перспективы. – Брянск, 2008. – С. 111–118.

Нові знахідки археологів у гетьманському Батурині [Текст] // Україна козацька. – 2008. – № 13–14 (83–84). – С. 8–10. (Співавт.: В. Мезенцев).

Передмова [Текст] // Середньовічні старожитності Центрально-Східної Європи : матеріали VII Міжнар. студент. наук. археол. конф. (Чернігів, 11–13 квіт. 2008 р.) / редкол.: В. О. Дятлов [та ін.]. – Чернігів, 2008. – С. 3–5.

Резиденція гетьмана Івана Мазепи на Гончарівці в Батурині [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: Історичні науки / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; голов. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2008. – Вип. 52, № 5 : На пошану 60-річчя зав. каф. всесвіт. історії ЧДПУ ім Т. Г. Шевченка д-ра іст. наук, проф. К. М. Ячменіхіна. – С. 178–182. (Співавт.: В. Мезенцев).

«Свої погані», або Чернігівські ковуї [Текст] // Чернігівщина incognita / голов. ред.: О. Б. Коваленко [та ін.]. – Чернігів, 2008. – С. 37–42. (Співавт.: Ю. Ситий).

Троїцький собор Батурина (блізько 1692 р.) за писемними та археологічними джерелами: порівняльний аналіз архітектури [Текст] // Батуринська старовина : зб. наук. пр., присвяч. 300-літтю Батурина. трагедії / редкол.: З. Когут (голов. ред.), В. О. Дятлов, О. Б. Коваленко [та ін.] ; упоряд. В. П. Коваленко. – К., 2008. – С. 286–309. (Співавт.: В. Мезенцев).

Цвінтар Воскресенської Замкової церкви в Батурині [Текст] // Батурина старовина: зб. наук. пр., присвяч. 300-літтю Батурина. трагедії / редкол.: З. Когут (голов. ред.), В. О. Дятлов, О. Б. Коваленко [та ін.]; упоряд. В. П. Коваленко. – К., 2008. – С. 168–174. (Співавт.: О. Моця, Ю. Ситий).

2009

Vikings in the East of Europe: in Search of Glory or a New Motherland [Текст] // Varangian voyagers – actors, groups and networks between the Baltic and the Black Sea. – Copenhagen, 2009. – Текст: англ.

Археологічна розвідка по «Шляху Мономаха» [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2008 р. – К., 2009. – С. 117–120. (Співавт.: О. Моця, В. Скороход).

Батурина: сторінки історії [Текст] : зб. док. і матеріалів / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; редкол.: О. Б. Коваленко (голов. ред.), В. О. Дятлов [та ін.]; упоряд.: О. В. Гринь, Г. С. Доманова, В. П. Коваленко, І. Є. Петреченко, О. Я. Рахно [та ін.]. – Чернігів : Черніг. обереги, 2009. – 786 с. : іл.

Виповзів – дружинний табір у Нижньому Подесенні [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: Історичні науки / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; голов. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2009. – Вип. 73, № 6. – С. 66–81. (Співавт.: В. М. Скороход).

Виповзів – дружинний табір у Нижньому Подесенні [Текст] // Європейське суспільство в епоху Середньовіччя та Раннього Нового часу : матеріали VI Міжнар. наук.

семінару. – Чернігів, 2009. – С. 66–81. (Співавт.: В. Скороход).

Давньоруські монастирі на Чернігівському дитинці [Текст] // Сумська старовина : всеукр. наук. іст. журн. / редкол.: В. О. Дятлов, М. К. Бойко, А. М. Боровик, В. П. Коваленко, О. Б. Коваленко, К. М. Ячменіхін [та ін.] ; Сум. держ. ун-т, Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Суми, 2009. – № XXV. – С. 7–17.

Дослідження в Шестовиці у 2008 р. [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2008 р. – К., 2009. – С. 111–113. (Співавт.: Р. Луценко, О. Моця, Ю. Ситий, О. Терещенко).

Дослідження на Цитаделі Гетьманської столиці в 2008 р. [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2008 р. – К., 2009. – С. 121–123. (Співавт.: Р. Луценко, Ю. Ситий, О. Терещенко).

Дослідження Церкви Живоначальної Трійці в Батурині в 2008 р. [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2008 р. – К., 2009. – С. 114–116. (Співавт.: В. Мезенцев, Ю. Ситий).

Євминське поселення [Текст] // Енциклопедія Сучасної України [Текст] / НАН України, Наук. т-во ім. Т. Г. Шевченка, Ін-т енциклопед. дослідж. ; редкол.: І. М. Дзюба [та ін.]. – К., 2009. – Т. 9 : Е–Ж. – С. 217.

Журавська стоянка [Текст] // Енциклопедія Сучасної України [Текст] / НАН України, Наук. т-во ім. Т. Г. Шевченка, Ін-т енциклопед. дослідж. ; редкол.: І. М. Дзюба [та ін.]. – К., 2009. – Т. 9 : Е–Ж. – С. 219.

Звеничів [Текст] // Енциклопедія Сучасної України [Текст] / НАН України, Наук. т-во ім. Т. Г. Шевченка, Ін-т енциклопед. дослідж. ; редкол.: І. М. Дзюба [та ін.]. – К., 2009. – Т. 9 : Е–Ж. – С. 221.

Листвен [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2009. – Т. 6 : Ла–Мі. – С. 160–161.

Лутава [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2009. – Т. 6 : Ла–Мі. – С. 305.

Любеч [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2009. – Т. 6 : Ла–Мі. – С. 376.

Любеч давній [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2009. – Т. 6 : Ла–Мі. – С. 377.

Михайлівська церква в Чернігові [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2009. – Т. 6 : Ла–Мі. – С. 690.

Нові відкриття в Шестовиці [Текст] // Из варяг в греки: историко-культурный транзит через Беларусь. Традиции и перспектива. – Минск, 2009.

Передмова [Текст] // Середньовічні старожитності Центрально-Східної Європи : матеріали VIII Міжнар. студент. наук. археол. конф. (м. Чернігів, 11–13 квіт. 2009 р.) / редкол.: В. О. Дятлов [та ін.]. – Чернігів, 2009. – С. 7–10.

Про час заснування Батуринсько-Крупицького Свято-Миколаївського монастиря [Текст] // Чернігівські старожитності : наук. зб. : матеріали VIII Міжнар. наук. конф. «Християнські старожитності Київської Русі» / редкол.: Ю. О. Соболь [та ін.]. – Чернігів, 2009. – Вип. 2. – С. 159–164.

Розкопки у Батурині 2008 р. та відзначення 300-ліття Батуринської трагедії [Текст] // Гомон України. – Торонто, 2009. – № 10. – С. 3–4, 9–10. (Співавт.: З. Когут, В. Мезенцев).

Свідки історії гетьманської столиці [Текст] // Україна козацька. – 2009. – № 15–16 (109–110). – С. 14–15. (Співавт.: В. Мезенцев).

Шестовиця – табір слов'ян і вікінгів на Десні [Текст] // Село над Десною – Шестовиця : зб. ст. і матеріалів / редкол.: В. П. Коваленко, А. Л. Курданов ; відп. ред. О. Б. Коваленко [та ін.]. – Ніжин, 2009. – С. 11–94.

2010

Археологічні досліди в Батурині 2009 р.: (Розкопки залишок палацу гетьмана Мазепи) [Текст] // Альманах «Гомон України». – Торонто, 2010. – № 10 (3350). – С. 3–4, 9–10. (Співавт.: З. Когут, В. Мезенцев, Ю. Ситий).

Дослідження в Шестовиці 2009 р. [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2009 р. – К., 2010. – С. 192–193. (Співавт.: О. Моця, Ю. Ситий).

Дослідження Гетьманської столиці у 2009 р. [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2009 р. – К., 2010. – С. 188–191. (Співавт.: В. Мезенцев, О. Моця, Ю. Ситий, В. Скороход).

Дослідження оборонних конструкцій городища Коровель [Текст] // Проблеми давньоруської та середньовічної археології / НАН України, Ін-т рхеології НАН України ; [відп. ред. Г. Ю. Івакін]. – К., 2010. – С. 316–327. – (Археологія і давня історія України, вип. 1). (Співавт.: Ю. Ситий, В. Скороход).

Дослідження посаду городища Коровель біля с. Шестовиця у 2009 р. [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2009 р. – К., 2010. – С. 194–195. (Співавт.: О. Моця, В. Скороход).

Зорою світити буде через віки Батурин [Текст] // Україна козацька. – 2010. – № 13–14 (131–132). – С. 14–15. (Співавт.: В. Мезенцев).

Моровійськ, давньоруське місто [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2010. – Т. 7 : Мл–О. – С. 71.

Ольгов [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2010. – Т. 7 : Мл–О. – С. 592.

Оргош [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2010. – Т. 7 : Мл–О. – С. 622.

Передмова [Текст] // Середньовічні старожитності Центрально-Східної Європи : матеріали IX Міжнар. студент. наук. археол. конф. (м. Чернігів, 16-18 квіт. 2010 р.) / Ін-т археології НАН України, Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2010. – С. 9–11.

Погром Батурина 1708 р. у світлі новітніх археологічних студій [Текст] // Український історик : журн. історії і українознав. / за заг. ред. Л. Винара. – Нью-Йорк ; К. ; Л. ; Острог ; Торонто ; Париж, 2010–2011. – С. 131–167.

Шестовиця – южная «сестра» Рюрикова городища [Текст] // Диалог культур и народов средневековой Европы. – СПб., 2010. – С. 91–102.

2011

Assault and Destruction of Baturin in 1708 [Текст] // Poltava 1709: Revisiting of Turning Point in European History. – Garvard, 2011. – Р 69–78. – Текст: англ.

Археологічні досліди в Батурині 2011 р. (розкопки залишок палацу гетьмана Мазепи) [Текст] // Альманах «Гомон України». – Торонто, 2011. – № 10 (3350). (Співавт.: З. Когут, В. Мезенцев, Ю. Ситий).

Гетьманські резиденції Батурина [Текст] // Альманах «Гомон України». – Торонто, 2011. – 20 с. (Співавт.: З. Когут, В. Мезенцев, Ю. Ситий).

Дослідження в Шестовиці 2010 р. [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2010 р. – К., 2011. – С. 183–184. (Співавт.: О. Моця, Ю. Ситий).

Дослідження Гетьманської столиці [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2010 р. – К. ; Полтава, 2011. – С. 181–182.

Дослідження посаду городища Коровель біля с. Шестовиця 2010 р. [Текст] // Археологічні дослідження в

Україні 2010 р. – К., 2011. – С. 185. (Співавт.: О. Моця, О. Терещенко).

Дружинные лагеря в процессе становления Древнерусской государственности на Днепровском Левобережье [Текст] // Восточная Европа в древности и Средневековье. Ранние государства Европы и Азии: проблемы политогенеза (XXIII чтения памяти чл.-кор. АН СССР В. Т. Пашуто). – М., 2011. – С. 114–119.

Елементи планування садиби К. Розумовського в Батурині (за матеріалами археологічних досліджень) [Текст] // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Історичні науки / Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; голов. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2011. – Вип. 87, № 8. – С. 3–9. (Співавт.: В. І. Мезенцев, Ю. Ситий).

Елементи планування садиби К. Розумовського в Батурині (за матеріалами археологічних досліджень) [Текст] // Російська імперія в історичній ретроспективі. Влада та суспільство. – Чернігів, 2011. – С. 3–9. (Співавт.: В. І. Мезенцев, Ю. Ситий).

Жизнь и «Житие» св. князя Николы Святоши [Текст] // Древняя Русь. Вопросы медиевистики. – М., 2011. – С. 56–57.

Історико-археологічні дослідження гетьманських резиденцій в Батурині 2011 р. [Текст] // Альманах «Гомон України». – Торонто, 2011. – № 19 (3405). – С. 3–4, 9–10. (Співавт.: З. Когут, В. Мезенцев, Ю. Ситий).

Навози – літописне місто на Дніпрі [Текст] // Дніпровське: минуле і сьогодення. – Чернігів, 2011. – С. 6–26.

Навози – літописне місто на Дніпрі [Текст] // Сіверщина в історії України : зб. наук. пр. / голов. ред. С. А. Слєсарев. – К., 2011. – Вип. 4. – С. 128–133.

Новые исследования Шестовицкого комплекса [Текст] // Археология древнерусского города XI – XV вв. Проблемы источниковедения, становления государственности и культурогенеза. – Рязань, 2011. – С. 35–37.

Передмова [Текст] // Середньовічні старожитності Центрально-Східної Європи : матеріали X Міжнар. студент. наук. археол. конф. (м. Чернігів, 15–17 квіт. 2011 р.). – Чернігів, 2011. – С. 9–10.

Попаш [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол. : В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2011. – Т. 8 : Па–Прик. – С. 420.

Розкопки зруйнованої садиби Івана Мазепи та фортеці Батурина у 2011 р. [Текст] // Гомон України. – Торонто, 2011. – № 21 (3456). – С. 3–4, 9–11. (Співавт.: З. Когут, В. Мезенцев, Ю. Ситий).

Свято-Миколаївський монастир: проблеми відродження [Текст] // Православ'я – цивілізаційний стрижень слов'янського світу : зб. наук. пр. / редкол.: П. Толочко [та ін.]. – К., 2011. – С. 268–272. (Співавт.: Р. М. Луценко).

Сіверяни [Текст] // Історичний атлас України. – К., 2011. – Вип. 1. – С. 36–45.

Стародавній Седнів та війна Олега з сіверянами у 884 р. [Текст] // Християнізаційні впливи в Київській Русі за часів князя Оскольда: 1150 років : матеріали Міжнар. наук. конф. (м. Чернігів, 19–20 листоп. 2010 р.) / редкол.: П. П. Толочко [та ін.]. – Луцьк, 2011. – С. 150–161.

Христиане некрещеной Руси (по материалам Днепровского Левобережья) [Текст] // Християнізаційні впливи в Київській Русі за часів князя Оскольда: 1150 років : матеріали Міжнар. наук. конф. (м. Чернігів, 19–20 листоп. 2010 р.) / редкол.: П. П. Толочко [та ін.]. – Луцьк, 2011. – С. 111–121.

Христиане некрещеной Руси (к постановке проблемы) [Текст] // Труды I Международной конференции «Начала русского мира», 28–30 окт. 2010 г. – СПб., 2011. – С. 234–247.

Шестовиця в системі візантійсько-руських відносин IX–XI ст. [Текст] // Судейский сборник : материалы V Судак. междунар. конф. «Причерноморье, Крым, Русь в истории и культуре» (г. Судак, 23–24 сент. 2010 г.). – К. ; Судак, 2011. – Вып. 5. – С. 45–57.

2012

The rape of Baturin: The Archaeological Evidens [Текст] // Harvard Ukrainian Studies. Volume 31. Number 1–4. 2009 – 2010: Poltava 1709: The Battle and Myth. – Cambridge, Massachusetts, 2012. – Р. 37–78. – Текст: англ.

Археологічні дослідження в Батурині [Текст] // Археологические исследования в Еврорегионе «Днепр» в 2011 г. – Чернигов, 2012. – С. 35–39. (Співавт.: В. І. Мезенцев, Ю. М. Ситий).

Археологія і Шевченко [Текст] // Шевченківська енциклопедія : у 6 т. / редкол.: М. Г. Жулинський (голова) [та ін.] ; Нац. акад. наук України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К., 2012. – Т. 1 : А-В. – С. 252–253.

Батурина: сторінки історії [Текст] : зб. док. і матеріалів / Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; редкол.: О. Б. Коваленко (голов. ред.), В. О. Дятлов [та ін.] ; упоряд. О. В. Гринь, Г. С. Доманова, В. П. Коваленко [та ін.]. – 2-ге вид., доповн. – Чернігів : В. М. Лозовий, 2012. – 882 с. : іл.

Вища педагогічна освіта і наука України: історія сьогодення та перспективи розвитку. Чернігівська область [Текст] / ред. рада вид.: В. Г. Кремень (голова) [та ін.] ; редкол. тому: М. О. Носко (голова), В. О. Дятлов, О. Д. Бойко ; відп. ред. А. М. Боровик ; кол. авт.: А. К. Адруг, А. М. Боровик, Т. П. Демченко, В. О. Дятлов, В. П. Коваленко, О. Б. Коваленко, А. М. Острянко, О. Я. Рахно, Л. М. Шара [та ін.]. – К. : Знання України, 2012. – 419 с.

Вікінги на Сході Європи: в пошуках слави чи нової Батьківщини? [Текст] // Матеріальна та духовна культура Південної Русі : матеріали Міжнар. польового археол. семінару, присвяч. 100-літтю від дня народж. В. Й. Довженка (м. Чернігів–Шестовиця, 16–19 лип. 2009 р.). – К. ; Чернігів, 2012. – С. 147–165.

Володимир Святославич [Текст] // Шевченківська енциклопедія : у 6 т. / редкол.: М. Г. Жулинський (голова) [та ін.] ; Нац. акад. наук України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К., 2012. – Т. 1 : А-В. – С. 705.

Всеволод Святославич [Текст] // Шевченківська енциклопедія : у 6 т. / редкол.: М. Г. Жулинський (голова) [та

ін.] ; Нац. акад. наук України , Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К., 2012. – Т. 1 : А-В. – С. 715.

Давид Святославич [Текст] // Шевченківська енциклопедія : у 6 т. / редкол.: М. Г. Жулинський (голова) [та ін.] ; Нац. акад. наук України , Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. – К., 2012. – Т. 2 : Г-З. – С. 256.

Дослідження в Шестовиці [Текст] // Археологические исследования в Еврорегионе «Днепр» в 2011 г. – Чернігов, 2012. – С. 43–45. (Співавт.: О. П. Моця, Ю. М. Ситий).

Дослідження в Шестовиці [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2011 р. – Луцьк, 2012. – С. 499–500. (Співавт.: О. П. Моця, Ю. М. Ситий).

Дослідження Гетьманської столиці Батурина [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2011 р. – Луцьк, 2012. – С. 495–498. (Співавт.: В. Мезенцев, Ю. Ситий).

Дослідження на посаді городища в ур. Коровель у Шестовиці [Текст] // Археологічні дослідження в Україні 2011 р. – Луцьк, 2012. – С. 501–503. (Співавт.: О. Моця, В. Скороход).

Дослідження на розкопі № 1 на посаді Шестовицького городища [Текст] // Археологические исследования в Еврорегионе «Днепр» в 2011 г. – Чернігов, 2012. – С. 46–48. (Співавт.: О. Моця, В. Скороход).

Дослідження північно-східної околиці Шестовицького посаду [Текст] // Археологические исследования в Еврорегионе «Днепр» в 2011 г. – Чернігов, 2012. – С. 58–59. (Співавт.: О. П. Моця, І. Л. Давидко).

Дослідження флігеля на подвір'ї садиби Івана Мазепи на Гончарівці в Батурині [Текст] // Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні : зб. наук. ст. / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК ; відп. ред. О. М. Титова. – К., 2012. – Вип. 21, ч. 1. – С. 74–83. (Співавт.: В. Мезенцев, Ю. Ситий).

Изразец И. Мазепы с гербом «Бойча» [Текст] // Археологические исследования в Еврорегионе «Днепр» в 2011 г. – Чернигов, 2012. – С. 106–107. (Соавт.: И. М. Сытый).

Кам'яне різьблення в Чернігівському Спасі [Текст] // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. до 975-річчя першої літописної згадки про Спасо-Преображенський собор у м. Чернігові / Нац. архітектур.-іст. заповідник «Чернігів стародавній», Центр пам'яткознавства НАН України і Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури ; [редкол.: А. Л. Курданов (голова) [та ін.]. – Чернігів, 2012. – Вип. 1 (4). – С. 79–84. : 8 рис. (Співавт.: В.Г. Пущко).

Новейшие скандинавские находки в погребениях Шестовицы. Курган с камерным погребением из раскопок 2006 г. [Текст] // Скандинавские древности Южной Руси : каталог / Ф. Андрощук, В. Зоценко. – Paris, 2012. – С. 322–344. (Соавт.: А. Моця, Ю. Сытый).

Новейшие скандинавские находки в погребениях Шестовицы. Погребение из раскопок 2011 г. [Текст] // Скандинавские древности Южной Руси : каталог / Ф. Андрощук, В. Зоценко. – Paris, 2012. – С. 345–350. (Соавт.: А. Моця, Ю. Сытый).

Новый курган у Шестовиці [Текст] // Археологические исследования в Еврорегионе «Днепр» в 2011 г. – Чернигов, 2012. – С. 40–42. (Співавт.: О. П. Моця, Е. М. Осадчий).

Передмова [Текст] // Середньовічні старожитності Центрально-Східної Європи : матеріали XI Міжнар. студент. наук. археолог. конф. (м. Чернігів, 20–22 квіт. 2012 р.) / Ін-т археол. НАН України, Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2012. – С. 2–5.

Рильськ [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голов. ред.) [та ін.]. – К., 2012. – Т. 9 : Прил–С. – С. 198.

Розкопки зруйнованої садиби Івана Мазепи та Фортеці Батурина у 2011 р. [Текст] // Альманах «Гомон України». – Торонто, 2012. – № 21 (3453). – С. 3–4, 9–11. (Співавт.: З. Когут, В. Мезенцев, Ю. Ситий).

Садиба Івана Мазепи в Батурині. Розкопки 2011 року [Текст] // Альманах «Гомон України». – Торонто, 2012. – 28 с. (Співавт.: З. Когут).

Северо-восточная граница Руси в конце IX–X вв. [Текст] // Сборник материалов «Славяне Восточной Европы накануне образования Древнерусского государства» : науч. конф., посвящ. 110–й годовщине со дня рождения И. И. Ляпушкина. – СПб., 2012. – С. 97–98.

Фрагмент керамічної закладної дошки з церкви на заміській резиденції Івана Мазепи на Гончарівці в Батурині [Текст] // Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні : зб. наук. пр. / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК ; відп. ред. О. М. Титова. – К., 2012. – Вип. 21, ч. 1. С. 86–92. (Співавт.: О. Коваленко).

2013

с. Анисів. 10.1. Городище [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.:

Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 29.

с. Анисів. 10.2. Поселення [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 29.

с. Анисів. 21. Поселення Татарська Гірка [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 31–32.

Археологічні дослідження В. Л. Беренштама 1889 р. на території Остерського повіту Чернігівської губернії (за рукописними матеріалами архіву ІАК) [Текст] // Археологические исследования в Еврорегионе «Днепр» в 2012 г. : науч. ежегодник. – Гомель, 2013. – С. 159–167.

с. Брусилів. 48.1. Городище Ляхове Місто [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 35.

с. Брусилів. 48.2. Поселення Ляхове Місто [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 35. (Співавт.: В. Мултанен).

с. Гущин. 71.1. Городище [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 39.

с. Гущин. 71.2 Поселення // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 39.

с. Дніпровське. 83.1. Літописне місто Навоз. Городище Домавуха [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 43–44.

с. Дніпровське. 83.2. Літописне місто Навоз. Поселення [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 44.

Жизнь и «Житие» благоверного Черниговского князя Давыда Святославича: возможности реконструкции [Текст] // Древняя Русь. Вопросы медиевистики. – М., 2013. - № 3 (53). – С. 64–66.

Ігор Святославич [Текст] // Шевченківська енциклопедія : у 6 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка, НАН України. – К., 2013. – Т. 3. – С. 66–67.

Ізяслав Ярославич [Текст] // Шевченківська енциклопедія : у 6 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка, НАН України. – К., 2013. – Т. 3. – С. 76.

Кобяк Карлович [Текст] // Шевченківська енциклопедія : у 6 т. / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка, НАН України. – К., 2013. – Т. 3. – С. 419.

Микола Святоша – перший князь-інок на Русі [Текст] // Слов'яни і Русь: археологія та історія : зб. пр. на пошану д. чл. НАН України Петра Петровича Толочка з нагоди його 75-річчя. – К., 2013. – С. 105–113.

с. Мньов. 297. Городище [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 73.

с. Мньов. 298. Городище Городок [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 73.

Новий могильник козацької доби з с. Виповзів на Чернігівщині [Текст] // Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні : зб. наук. пр. / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК ; відп. ред. О. М. Титова. – К., 2013. – Вип. 22, ч. 1. – С. 186–191.

Новые исследования курганов на некрополе Шестовицкого археологического комплекса [Текст] : сб. науч. тр. в честь 60-летия проф. С. Щавелева. – М., 2013. – С. 83–98. (Соавт.: А. Моця).

Охоронні археологічні дослідження церкви Св. Георгія в смт. Седнів Чернігівського р-ну (за матеріалами 2005 р.) [Текст] // Сіверщина в історії України : зб. наук. пр. / Центр пам'яткоznавства НАН України і УТОПІК, Нац. заповідник «Глухів» ; голов. ред. С. А. Слєсарев. – К. ; Глухів, 2013. – Вип. 6. – С. 64–69. (Співавт.: О.В. Терещенко).

Передмова [Текст] // Середньовічні старожитності Центрально-Східної Європи : матеріали XII Міжнар. студ. наук. археол. конф. (12-14 квітня 2013 р.) / редкол.: В. О. Дятлов [та ін.]; Ін-т археол. НАН України, Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2013. – С. 2–5. (співавт.: В. М. Скороход).

Політична історія формування Чернігівського пантеону святих давньоруської доби [Текст] // Хрещення Київської Русі: визначна подія в історії українського народу : матеріали наук.-практ. конф. – Чернігів, 2013. – С. 21–30.

с. Рогощі. 469.1. Літописне місто Оргощ. Городище [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 97–98.

с. Рогощі. 469.2. Літописне місто Оргощ. Поселення [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 98–99.

«Северский» участок пути «Большого полюдья» [Текст] // Восточная Европа в древности и средневековье. Экономические основы формирования государства в древности

и средневековье : XXV Чтения памяти чл.-кор. АН СССР В. Т. Пашуто и памяти чл.-кор. АН СССР А. П. Новосельцева (г. Москва, 17–19 апр. 2013 г.) : материалы конф. – М., 2013. – С. 133–137.

Седнів [Текст] : [нарис] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 23–27. (Співавт.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, С. Пустовіт).

смт. Седнів. 527.1. Городище Коронний Замок [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 111–112.

смт. Седнів. 527.2. Окольне місто Коронний Замок [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 112.

смт. Седнів. 547. Городище Орешня [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 116–117.

смт. Седнів. 548. Поселення Орешня-2 [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 118.

смт. Седнів. 549. Поселення Орєшня-3 [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 118.

смт. Седнів. 561. Поселення Церковище (Войцеховщина, Попова Гора, Седнів-1) [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 120.

с. Слабин. 583. Поселення Селищина [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 130.

Трубчевськ [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2013. – Т. 10. – С. 166–167.

Уненіж [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2013. – Т. 10. – С. 233.

Фундатор Борисоглібського собору благовірний Чернігівський князь Давид Святославич: сторінки біографії [Текст] // Чернігівські старожитності : наук. зб. – Чернігів, 2013. – Вип. 2 (5).

Хоробор [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2013. – Т. 10. – С. 413–414.

Чернігівська гривна [Текст] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2013. – Т. 10. – С. 513.

Чернігівський район [Текст] : [нарис] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 9–22. (Співавт.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, С. Половнікова).

Чернігівська ділянка "Шляху Мономаха" [Текст] // Сівер. літопис. – 2013. – С. 9–23. (Співавт.: О. Моця, В. Скороход).

Шестовиця [Текст] // Енциклопедія історії України: у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. – К., 2013. – Т. 10. – С. 636–637. (Співавт.: О. П. Моця).

с. Шестовиця. 713.1. Городище Коровель [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 155–158. (Співавт.: В. Скороход).

с. Шестовиця. 713.2. Поселення [Текст] // Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область / упоряд.: Е. Ілляшенко, О. Коваленко, А. Подкур, О. Потапенко, С. Пустовіт. – Чернігів, 2013. – Вип. 1 : Чернігівський район. – С. 158–159. (Співавт.: В. Скороход).

2014

Передмова [Текст] // Середньовічні старожитності Центрально-Східної Європи : матеріали XIII Міжнар. студ.

наук. археол. конф. (11–13 квіт. 2014 р.) / редкол.: В. О. Дятлов [та ін.] ; Ін-т археол. НАН України, Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2014. – С. 3–4. (Співавт.: В. М. Скороход).

Образ святості благовірного чернігівського князя Давида Святославича [Текст] // Філософські ідеї в культурі Київської Русі. – К., 2014. – Вип. 6. – С. 82 – 92.

Публікації про В. П. Коваленка

Юр'єв, С. Історія про історика [Текст] : [про студента Володимира Коваленка] / С. Юр'єв // Комс. гарн. – 1973. – 11 груд. – С. 3.

Драгомирецький, А. Творчі будні [фото] / А. Драгомирецький // Студент. гарн. – 1976. – № 2 (27 січ.). – С. 1, 3.

Леус, В. Місто відкриває таємниці [Текст] / В. Леус // Десн. правда. – 1981. – 27 груд. – С. 4.

Іваненко, Д. Дослідження рідного краю. Чернігівщина у матеріалах Другої республіканської наукової конференції з історичного краєзнавства [Текст] / Д. Іваненко // Десн. правда. – 1982. – 3 листоп. – С. 3.

Ніколаєв, В. До таємниць минулого [фото] / В. Ніколаєв // Десн. правда. – 1983. – 23 лют. – С. 4.

Фурса, Н. Археологи на Валу [Текст] / Н. Фурса // Ком. гарн. – 1984. – 4 серп. – С. 3.

Бажанова, Н. Скільки років Чернігову? [Текст] / Н. Бажанова // Десн. правда. – 1985. – 19 квіт. – С. 4.

Кузнєцов, Г. Археологія. Це дуже цікаво [Текст] / Г. Кузнєцов // Десн. правда. – 1985. – 6 лют. – С. 3.

Кузьменко, Л. До таємниць древності [Текст] : виїздне засід. V Міжнар. конгр. археологів-славістів у Чернігові / Л. Кузьменко // Десн. правда. – 1985. – 24 верес. – С. 3.

Кузнєцов, Г. Археологічні знахідки / Г. Кузнєцов // Десн. правда. – 1986. – 14 берез. – С. 3.

Павленко, С. Таємниці середньовічного села [Текст] / С. Павленко // Голос України. – 1992. – 30 верес. – С. 8.

Олійник, О. Від князів чернігівських [Текст] / О. Олійник // Нові горизонти. – 1996. – 18 верес. – С. 4.

Сапон, В. Історія очима археолога [Текст] / В. Сапон // Десн. правда. – 1996. – 18 черв. – С. 4.

Гаснашанская, Т. Остановленные мгновения [Текст] / Т. Гаснашанская // Черниг. полдень. – 1997. – 13 марта. – С. 3.

Мезенцева, Г. Г. Коваленко Володимир Петрович [Текст] / Г. Г. Мезенцева // Дослідники археології України / Г. Г. Мезенцева. – Чернігів, 1997. – С. 173–174.

Сапон, В. До таємниць мису Коровель [Текст] / В. Сапон // Десн. правда. – 1998. – 8 лип. – С. 4.

Слідами вікінгів на Чернігівщині [Текст] // Просвіта. – 1998. – 15 серп. – С. 2.

Сучасне мислення – під порохом історії [Фото] // Гарт. – 1998. – 1 трав. – С. 4.

Калібаба, Д. Коваленко Володимир Петрович [Текст] / Д. Калібаба // Відомі діячі культури, науки, політики Чернігівщини / Д. Калібаба. – Чернігів, 1998. – С. 103.

Коваленко Володимир Петрович [Текст] // Історичний календар Чернігівщини. – К., 1998. – С. 206.

Колесник, С. Ширпотреб – из Турции, государственность – из Скандинавии [Текст] / С. Колесник // Черніг. полдень. – 1998. – 9 липень. – С. 4.

Павленко, С. Вікінги на Чернігівщині [Текст] / С. Павленко // Голос України. – 1998. – 19 верес. – С. 8.

Сапон, В. Слідами вікінгів до витоків Русі-України [Текст] / В. Сапон // Гарт. – 1998. – 10 лип. – С. 3.

Цыганков, С. Викинги на Десне: хозяева или наемники? [Текст] / С. Цыганков // День. – 1998. – 23 сент. – С. 8.

Сапон, В. Жили у Ковчині ковюї [Текст] / В. Сапон // Десн. правда. – 1999. – 14 січ. – С. 4.

Павленко, С. Україна закінчується не в Броварах [Текст] / С. Павленко // Голос України. – 2001. – № 171 (22 верес.). – С. 9.

Курило, О. Ю. Коваленко Володимир Петрович [Текст] / Ю. О. Курило // Нариси розвитку археології у музеях України: історія, дослідники, меценати / О. Ю. Курило. – К., 2002. – С. 158.

Мезенцев, В. Проект розкопок у Батурині Українсько-Канадською археологічною експедицією [Текст] / В. Мезенцев // Альманах «Гомон України». – Торонто, 2002. – № 15 (2987). – С. 8.

Мезенцев, В. Нові археологічні відкриття в Батурині 2002 р. [Фото] / В. Мезенцев // Бюллетень НТШ-А. – Нью-Йорк, 2002. – Ч. 14. – С. 27–29.

Руденко, Н. Вперед, за скарбами варягів! [Текст] / Н. Руденко // Просвіта. – 2002. – 5 лип. – С. 1, 2.

Руденко, Н. Коли зацвітає папороть? [Текст] / Н. Руденко // Просвіта. – 2002. – 12 лип. – С. 1.

Чепурний, В. У Римі українську можна почути частіше, ніж у Чернігові, або нашо італійцям Іван Мазепа? [Текст] / В. Чепурний // Просвіта. – 2002. – 31 трав. – С. 1.

Мезенцев, В. Батурин починає розповідати про минуле [Фото] / В. Мезенцев // «Свобода» (м. Парсіпхани, штат Нью-Джерсі, США). – 2003. – № 9. – С. 14, 17.

Мезенцев, В. Розкопки у Батурині 2002 року та нове відео про козацько-гетьманську столицю [Текст] / В. Мезенцев // Альманах «Гомон України». – Торонто, 2003. – № 9 (3073). – С. 8.

Бондарук, Л. На руїнах гетьманського Батурина [Текст] / Л. Бондарук // Шлях перемоги. – 2004. – 15 верес. – С. 11.

Пищелка, Анастасия. Что Вас обрадовало, огорчило за последнюю неделю? [Текст] / А. Пищелка // Весть.

Черніговский городской еженедельник. – 2004. – № 38 (98). – 16 сент. – С. 2. [Фото].

Володимиров, К. Володимир Коваленко обстежив понад 500 археологічних пам'яток [Текст] / К. Володимиров // Чернігівщина краєзнавча : календар Чернігівського земляцтва на 2005 р. – К., 2004. – С. 216, 218.

Ємець, В. Коваленко Володимир Петрович [Портрет] / В. Ємець // Артанія : мист. журн. / за ред. М. Маричевського. – К., 2004. – Кн. 9. – С. 23. – (Серія: «Наш час – наш простір»).

Коваленко Володимир Петрович [Текст] // Біобібліографічні матеріали для енциклопедичного довідника «Сумщина в іменах» : матеріали для іст.-краєзнав. дослідж. / Б. І. Черняков ; Акад. наук вищ. шк. України. – Суми, 2004. – Вип. 1. – С. 204.

Мезенцев, В. Розкопки у Батурині Українсько-Канадською археологічною експедицією у 2003 р. [Фото] / В. Мезенцев // Альманах «Гомон України». – Торонто, 2004. – № 10 (3074). – С. 9.

Сапон, В. Перунів щит і Одина списи [Фото] / В. Сапон // Десн. правда. – 2004. – 22 лип. – С. 10.

Жекова, К. Древняя Греция и римский портрет научили меня говорить языком скульптуры [Текст] / Каролина Жекова, Геннадий Ершов // Travel news. – 2005. – № 3-4. – С. 146.

Курданов, А. Юн-Крістер Оландер та Владислав Атрошенко відвідують фестиваль «Коровель–2005». Біля Шестовиці археологи досліджують осередок зародження

нашої державності [Текст, фото] / А. Курданов // Наш край. – 2005. – № 61–62 (30 лип.). – С. 1, 3.

Коваленко Володимир Петрович [Текст] // Кафедра історії та археології України Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Т. Шевченка : до 90-ліття Черніг. держ. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2005. – С. 48.

Мамай, С. Чернігівські вчені на Все світньому форумі україністів [Текст] / Станіслав Мамай // Отчий поріг. – 2005. – № 8 (серп.). – С. 4.

Мезенцев, В. Батурина все голосніше свідчить... [Текст] / В. Мезенцев // «Свобода» (м. Парсіппані, штат Нью-Джерсі, США). – 2005. – № 2 (14 січ.). – С. 16, 17.

Мезенцев, В. Архітектурно-археологічні дослідження у Батурині 2004 р. [Текст] / В. Мезенцев // Альманах «Гомон України». – Торонто, 2005. – № 8 (3118). – С. 6–7.

Стужук, И. Охотники за древностью раскрывают тайны прошлого Чернигова [Текст] / И. Стужук // Семь дней. – 2005. – № 43 (26 окт.). – С. 6.

Коваленко Володимир Петрович [Текст] // Українські історики ХХ століття : біобібліогр. довід. – К., 2006. – Вип. 2, ч. 3. – С. 85–86. – (Серія: Українські історики).

Пахолко, О. Українська імперія [Текст] / О. Пахолко // Експрес. – 2006. – № 8 (15 черв.). – С. 14.

У Батурині виявлено рештки собору, збудованого Іваном Мазепою [Текст] // Біла хата. – 2006. – 1 верес. – С. 2.

Галчин, О. Ритуальне поховання замість лекції [Текст] / О. Галчин // Україна молода. – 2007. – № 8 (17 січ.). – С. 8.

Гурець, М. Пізнати історію Сіверщини [Текст] / М. Гурець // Соборний майдан. – 2007. – № 3 (трав.-черв.). – С. 1.

Литовченко, В. У Чернігові поховали князя Чорного [Текст] / В. Литовченко // Гарт. – 2007. – № 1 (5 січ.). – С. 13.

Мезенцев, В. Скарби гетьмана Мазепи [Текст] / В. Мезенцев // Політика і час. – 2007. – № 3. – С. 57.

Осипчук, И. «Чтобы зима не уничтожила найденную под Черниговом могилу высокопоставленного дружинника времен Киевской Руси, мы перевезли ее в Киев» [Текст] / И. Осипчук // Факты. – 2007. – 17 янв. – С. 10.

Терещенко, О. Сюрпризи від варязького воїна [Текст] / О. Терещенко // Місто. – 2007. – № 12 (берез.). – С. 15.

Filipenko Inna. The capital of the Hetmanate is rising from the ashes. Archaeologists recreating Hetman Ivan Mazepa's palace and the 17-th – century fortress in Baturin // The Day, 2008. – July. – № 23. – P. 5, 8.

Мезенцев, В. Археологічні досліди у Батурині 2007 р. [Текст] / В. Мезенцев // Бюлєтень НТШ-А. – 2008. – № 25 (41). – С. 27.

Мешканці Батурина знаходять на городах людські кістки (Гетьманську столицю відбудовують за малюнками Шевченка) [Текст] // Газета по-українськи. – 2008. – № 174 (24 верес.). – С. 10.

Остання гетьманська столиця [Текст] // Україна forever! – 2008. – берез. – С. 6–9.

Фторова, І. «Коровель–2008»: ширше коло! [Текст] / І. Фтомова // Сіверщина. – 2008. – 24 лип. – С. 6.

Кудина, В. Археолог знает средневековые лучше, чем жизнь современников [Текст] / В. Кудина // Семь дней. – 2009. – 7 окт. – С. 12.

Мезенцев, В. КІУС сприяє відродженню гетьманської столиці Батурина [Фото] / В. Мезенцев // Бюллетень КІУСу. – 2009. – № 24 (40). – С. 3, 4.

Мезенцев, В. Розкопки та реконструкції споруд старого Батурина у 2008 р. [Текст] / В. Мезенцев // Бюллетень КІУСу. – 2009. – № 27 (43). – С. 60, 63.

Остерська, В. «Коровель»: яка від нього користь людям? [Текст] / В. Остерська // Черніг. вісн. – 2009. – № 30 (23 лип.). – С. 9.

Пархоменко, Л. Норвезький посол на «Коровелі» аплодував бугуртам, але долоні повідбивав [Текст] / Л. Пархоменко // Черніг. вісн. – 2009. – № 30 (23 лип.). – С. 8.

Тютюнник, Є. «Земля – немов книжка, якщо її уважно читати...» [Фото] : [інтерв'ю з В. П. Коваленком] / Є. Тютюнник // Уряд. кур'єр. – 2009. – № 180 (29 верес.). – С. 20.

Мезенцев, В. Архітектурно-археологічні дослідження в Батурині [Текст] / В. Мезенцев // «Свобода» (м. Парсіппані, штат Нью-Джерсі, США). – 2010. – № 19 (7 трав.). – С. 19.

Мезенцев, В. Розкопки залишок палацу гетьмана Мазепи в Батурині [Текст] / В. Мезенцев // Бюлетень КІУСу. – 2010. – № 33 (49). – С. 10.

Мезенцев, В. Розкопки палаців гетьмана Мазепи у Батурині 2009 р. [Текст] / В. Мезенцев // Бюлетень КІУСу. – 2010. – № 29 (45). – С. 40.

Домоцький, Б. Енергетика з хутора Самоквасова [Текст] / Б. Домоцький // Деснянка. – 2011. – № 80 (1 верес.). – С. 7.

Домоцький, Б. Яблука з хутора Самоквасова // Сіверщина. – 2011. – № 35 (934). – (1 верес.). – С. 16.

Домоцький, Б. Звитяжна праця доктора Мезенцева [Текст] / Б. Домоцький // Деснянка. – 2012. – № 6 (19 січ.). – С. 4.

Домоцький, Б. Звитяжна праця доктора Мезенцева [Фото] / Б. Домоцький // Правий берег Десни (Новгород-Сівер.). – 2012. – 8 черв. – С. 4.

Домоцький, Б. «Ігореве сельце» над Десною [Фото] / Б. Домоцький // Деснянка. – 2011. – № 91 (8 жовт.). – С. 5.

Домоцький, Б. Щоб пам'ятали нащадки [Фото] / Б. Домоцький // Деснянка. – 2012. – № 33 (26 квіт.). – С. 7.

Іменний покажчик співавторів

- Блифельд Д. І. 15
Большаков Л. М. 19, 22
Веремейчик О. М. 18, 20, 29, 34, 59
Вознесенська Г. О. 12, 13
Волянік В. К. 14
Готун І. А. 32, 36, 38, 41, 44, 46
Гребінь П. М. 26, 37
Григор'єв О. В. 15
Давидко І. Л. 75
Дмитрієнко С. В. 62
Ігнатенко І. М. 38
Ілляшенко Е. М. 81, 83
Карнабед А. А. 10
Кірпічніков А. М. 38, 40
Коваленко М. М. 25
Коваленко О. Б. 56, 77, 81, 83
Когут З. 55, 67, 68, 70, 71, 72, 76, 77
Козаков А. Л. 15, 16, 18, 20, 40
Козубовський Т. А. 33
Куза А. В. 10, 11, 12, 14, 20, 44
Кулаков В. І. 19
Луценко Р. М. 60, 62, 65, 72
Максимов Є. В. 9
Марченко В. М. 32
Мезенцев В. І. 52, 53, 55, 57, 58, 59, 61, 63, 64, 66, 67, 68, 70, 71, 72, 73, 75, 76
Молчанов А. А. 20, 34, 35, 37
Моця О. П. 10, 12, 14, 15, 17, 20, 21, 31, 32, 34, 36, 37, 38, 40, 41, 44, 45, 46, 47, 48, 51, 53, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 68, 70, 74, 75, 76, 80, 83
Мултанен А. А. 20, 78
Орлов Р. С. 10, 12, 16, 31, 35
Осадчий Є. М. 60, 76

- Петраускас А. В. 41
Петрашенко В. О. 9, 46
Погорелій В. М. 9
Половнікова С. О. 83
Простантинова В. В. 20
Пустовіт С. О. 81
Пуцко В. Г. 24, 36, 43, 76
Раппопорт П. О. 17, 22, 33, 36
Ричка В. М. 55
Руденок В. Я. 60
Ситий Ю. М. 17, 20, 21, 30, 32, 33, 35, 36, 37, 44, 45, 47, 48, 49, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76
Скороход В. М. 62, 63, 64, 65, 68, 75, 83, 84
Супруненко О. Б. 49
Терещенко О. В. 60, 62, 65, 70, 80
Терпиловський Р. В. 9
Тітков О. В. 49
Фомін О. В. 34
Циндрівська Л. А. 9
Черненко О. Є. 19, 26, 50, 53
Шекун О. В. 12, 14, 26, 34, 37
Шинаков Є. О. 45
Юра Р. А. 14
Юркова Н. В. 9
Ясновська Л. В. 56

Зміст

Від упорядників	3
Провідний дослідник давньоруських міст Чернігово-Сіверщини (До 60-річчя В. П. Коваленка)	4
Хронологічний покажчик праць Володимира Петровича Коваленка	9
Публікації про В. П. Коваленка	84
Іменний покажчик співавторів	93
	95

Володимир Петрович Коваленко
(Біобібліографічний покажчик)

Уклад. Н. Ф. Головатенко

Віdp. ред. Г. Г. Макарова

Комп'ютерний набір Н. Ф. Головатенко

Комп'ютерна верстка і дизайн Н. Ф. Головатенко

Наукова бібліотека Чернігівського національного
педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка
Вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів 14013
Тел. 8(04622) 3-70-64 e-mail:biblioteka@chgpu.edu.ua